КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

ЕРА, 25 СЕНТЯБРЬ, 1969 шу. 115 (4752). Мах 2 кап.

Масса а мехкашкара пролетареш, вlашаrlкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парти Нохч-ГlалгIай обкома, Нохч-ГlалгIай АССР Лаккхечу Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДУЬЙЛАЛЦА

Ленински къахьегама вахта

Вийсанарча вахте латт Грозненски химически комбината № 108 — 110 йолча цеха коллектив. Боврамах болх бу тоlаь вагорах чуйолча машинаша. Компрессорашта юкъе гlолла хьал-lа ухаш лел машинист Бердукаев Даув. Тlахьожама-бустама приборашка хьожаш ва из. Цlаьхи гlалат кораллоrlа цуьнн. Цхьан приборо 5 тонн кlезиrгlа хьахьеккар. Дика хьожачул тlехьаrlа № 32-6 йолча машина компрессора клапан сахьага гучадова ноь Бердукаева, чекха начальникага хоам бу.

Компрессорашта ремонт еш слесарий бригада я. Начальнике диспетчерске гlолла хьабех слесараш - ремонтьераш. Цунга духха ха дlийолл, къьастта бийсанна атта дал. Цу гlулакха уьла йора коммуниста ноь. Бердукаева. Начальникаха [illegible] Викторага компрессора ремонт е бокъо а [illegible] дийхар Бердукаев Даудa. [illegible] ноьвкъостал ловлаш тоьйла цо компрессор. Цу хана дово хlоба специrlа машинистана [illegible] ю цу тайнира ремонт, кхыдолй балхаш. Из предложени балха юкъейоллар бальж доллаш атташ хьадриш сом алча кходе йиш хилнай начавзьалкдина.

Кхоалгlа 15 шу хьалхадавлар Даув слесаро гlоноч волаш из болх бе волалуча хана. Хlинз некхе дикагlоьла машинист лоархlаш ва из. Ший балх дика боьз, лог ладаш бу ноь. Бердукаева. Даим хьожаме къахьегаш хьаьаrlа [illegible] цуьнн Коммунистически къахьегама ударник аха сийдоле кlи. Йоккха опыт йола производственник кхирал сосrlа дика общественник а ва ноь. Бердукаев. Цо дакъа оа лоцаш пехе цхьаккхи юкъара мероприяти дlахьоц. Ноькъостий суда председатела заместители комбината лакъа тlахьожама бюро члени ва Даув. Къонача белхлошта ноькъостал ду, шийне хоар бикхача безамца дlальех цо. Хlапа юбилейни шере сосrlат дахкхара цене хьрежача социалистически акье хьалхара моттиг лелаю Бердукаев Даула.

С. ХУГАЕВА, тексти сурти.

СКВАЖИНА ЦlАЬКХА КlЕЖ ТЕХАЙ

Мастеро коммуниста Николай Петровичн Юркова бригада — «Сунжанефта» капиталыни ремонташ еча цеха дикагlчарех йолче цхьание — графикан хьалха я шина 15 сентябре эксплуатационникашна дlаеннай Ачалхдара № 120 йола скважина. Дlа-яха лелача А-50 кхача буруь аттача агрегата [illegible] кхиппахьа уллача объектака яха тlабехаб укхаза. Скважина чу цемент хьахале хьалхаrlа [illegible] [illegible] чубуьи [illegible]. Из [illegible] цар генарий [illegible] усо болча [illegible] «станок» чу а хийца.

[illegible] хlинц да, [illegible] [illegible] кхачаrlча горизонта [illegible] свойстваш деха [illegible] а, скважина атта [illegible]. Цемент хьоахан болча агрегатана хьожаш за со боьлла духха, турбина [illegible] на 61 кхача [illegible] бригада. Тоьлла духха мехкадьтте луш бена [illegible] тахар скважина, ерача а [illegible] 60 тонн сотrlа мехкадьтта.

Цу бригадо эггара дикаrlа къахьийгад бурувдеттарий коммуниста Нурдин [illegible] Глушков Федор. [illegible] къахьегаргдолаш болу хьехархар бурувдеттарий помощникаш — Грозненски мехкадьтта техникуьм студенташ В. Нецанец, В. Агибалова, Н. Глуьвов, кlантарь маттта Бархансов Саидна а.

Балха тоьлл болехара ноькъостал даьд вовш хьийгача [illegible] хьехкавачушйоьол болхлой материальни [illegible] сонбалкхара. Хlинц болх беш кхача хана сдельни тарифах лау ремонтникашта алапа, хьалхаrlа [illegible] хьалха телла [illegible] натта. Хlаьта цемент хаман хьалхаrlа [illegible] тха бригадашта. Буруь аттача а кхина, алхаrlа болу премияльни ала беш тlа а. Доьла болхьяра дlабода нах [illegible] кхы тlа прогрессивне премии тел бригадашнарча мастерашта. Цу лелача хlоьваш ноькъостал ду болхлой дlабуьлаш хьаруттахи цар низ кlезиг ца болийтара а къахьегаме [illegible] а.

ГЕНАРАШ — ПЛАНАЛ СОВГlА

Республика эггара хьалхе алат дахкара плаи кхочашьбай шина хlоьк бор ухх [illegible] Гудермесо районан [illegible] лаладараша. Дика хьийгъяй цу районе болхаламаша гидуаргеш а. Из наьхара культура планех 1600 тонн йохна совча хlаане районан [illegible] на 1611 тонн генараш дlадихкхи. Лакхаrlа бо хьуахьа «46 лет Октября» кхача колхоз. Укхаза 921 гектарах хlорина тlаьа 11.2 центнер генараш чуйох, плана 5 центнер йохна.

М. СУЛТАНГИРЕЕВ.

ЛЕНИНА ОРДЕН № 4902

Лакхлуш боаrlача наьхха зlаварашн къоагадь дошшин [illegible] гу Нана-Наьсарера. Бlарга наьххоача беркате нырма уал город Назрань. Заггlе делаш школе долх кlе галстукаш йовхна, цlена барзкъаш духха бераш. Юкъерча школана гаьна воаццаш латта лакхача лецlара къонах бlарга бlарахь берашна. Шорта корта а лестабеш хулг хьехн цо кlайденнача [illegible]. Велакъеш. [illegible] воаrlалов Кураз!

— Iуьйра дика хийла хьа, Кураз! — уьйла [illegible] ца лаха, хьттархьа ду, мерхlа лелх.

— Со вовзий хьона?— боах цхьанне.

— Со дагавоrlай хьона? — боах вокхо.

— Астемиров Кураз! Малав из ца вовзаш, Нана-Наьсаре! Укхаза вахьа. Укхаза хьалкхийна. Укхаза ший къона наькха духьал леттабьиб [illegible]! Лаьттам чlагlаг ца укхаза цун цег тlаоттана. Нагахь дезал бац Наьсаре цун йовкал кхечниза. Шоазткъера наьнна сиг ваи укхаза цо хьехаьза.

Кураз ваьа 1900-ча шера, къеча наьркочун дезале. Йраза цун вlаштlехьлаьнйд Владикавказе приходской школе а цуд тlехьаrlа Сипсой-Гlалий тlа а деша, сорсай шерод чекхъяхха. Цо дийнар чlоаrrlа йакъадьалар граждански тlема шортанка революцен гlулакха.

Паччахь лозавьяччу тlехьаrlа, 1917 шера Кураз болх беш хул Грозне милице. Кlайча гвардий цахьа Нохч-ГlалгIай мехка тlемаш доладьчул тlехьаrlа советски Iаьларо кхача болхдоцие гоан из. Йла бутт боаххе цо наьхха воалдаш, 1918 шера ше наьма хийцие а Гапдаров Эльбердий партизански отрядаш дlа а кхийте тlемаш ду цо деникинашта духьала. Цул гlехьаrlа гlалгIай ополчений керттерча командующе Саутиев Мусий наьарь хул из. Цо чlоаrlа къахьег дийша боаца баьдеча наха юкъе кхетама болх беш. Духхьаза а бlарга гуьна Серго Орджоникидзе, С. М. Кирове, [illegible] бе [illegible]. [illegible] а бус а [illegible] сахьата мара са ца лоlаш тlера барзкъа цо хулаш, хьалара гера lо ца кулаш дел из деникиний Кавказера фу кадаллца йолча хана.

[illegible] Советски [illegible] вlоаrlалча юкъ а балха воде из бовзийа - [illegible] вахьа серадла. Волх духха бар. Баьхьа хьахар дола зlамига сиг кхеру наьха хьашташ кховчаьдe. Берригача мехка гlолла цу хана Ильича тlакьехама дlаболалу массане а дешара бола сийлахь-боккха болам — культурни революци. 1923-ча шера хьехархой курсашка деша вода Кураз. Цуьнна дерге латт В. И. Ленина «Деша, деша, кхы цlаькказа а деша» аьха дешаш. Шера йола курсаш чекх а ьале хьалархо хул вох. Цуьнна гу депара чуь кийча долча гlалгIай берий сутара бlаргаш. Когаш берзаш, деха барзкъаш, пахашка тlорнеш, классе шинь-кхоь мара доаца учебник, мошал, деха бохамаш.., хlанз санна кхинадац цу хана. Кхераш тувсар Iаьдала моастаrlаша. «Кераста дешар дийшар даьлах оаьнаве», ухаш укзар лоахар бераш, деша ахийтацар йиlгаш. Дукха болх бе безаш хул Кураз наха юкъе, берий лаьмпа моамоcпa, Наьсаре цун дешаrа лацуьгl, цо аьнгачох тем. Курата вlаштlехьлоал класс дашархошта цкъа тайна форам юкха. Цул гlехьаrlа школаrа а кхыча школашка а доал из гlудиах, Цо йиьала урокаш тел классе, дукха хьехархой а болаш. Ноькъостал ду хакпунташ вlашагlйоахи. Ший хьинараш, вахедица, бокхха кхетама болх дlабахьа хорца безавоьнйт наха. Гlалгlай кхыйола школашкарь [illegible] [illegible] шера деша ца вагlача хана, цо класс вlашагlйола шовтъха йиlгаш деша а йоалаш. Царех цаl да къастийтам, цхьоалагlча классера пхеагlча классе кхачачаьа хьех цо. Цун классе бер чу а дасапар.

1930 шу. Кераиий Кураза вахара йоккха моттиг дlалоац цу шеро. Москве вода из СССР Лакхехьарча Совета Президиум кхийка.

Ший хана дукха бlаргенайна Кремль. Йоккха зал. Лов сана кlай духхар духьа Ерригсоюзни Староста — М. И. Калинин, цун [illegible] Горкин. Тlоараш лотт наха. Лоацца къамаьл даьчул тlехьаrlа, эггара хьалха зале баlараьтта хьахоо «Астемиров Кураз Керимович», аьнна Михаил Ивановичa кьекха вlи. Ерригсоюзни Староста Кураза наькха тlа дlабола Ленина орден. Юкъа а тlоараш детт зале. Кураза из сийлахь совгlат даькъал дувц Калинина. Цул тlехьаrlа кхи а чlоагlаrlа болх бе Кураза: хьехархо, ваь. районо, директор волаш. Цо дакъа лоац Ерригсоюзни хьехархой - ударникий слете. Цун къамаьла хул СССР Наркомпросана Бубнова, цун заместитель хиннача Н. К. Крупскаяйна. Кераний Кураз Президиуме ваrlа царна цу слете.

1937 шера патефон, 1938 шера велосипед, 1940 шера 200 сом ахча лу цунна премена. Массехказа депутаталлад хорж. Дить шера вlаштlа Нохч - ГlалгIай Лакхехьарча Суда заседатель вул из. 1940 шера дика Кураз болх беш хул Целиноrраде «Казакссельмаш» яхача заводе болхлой кийчбеш инженер волаш. Мукъа даьла лаьтташ караделзадеча а моттара латтац Кураз, 1957 шера цlаьхха паччахьалкхен совгlатаца белгалбоаккх цун къахьегам. Куразийна лу «За освоение целинных и залежных земель» яха медаль.

Кераний Кураз хlанз пенсе ва. Цуьнна тахан а дика дагабоаrlа ший хиьна дукха дешархой. Царех цхьабараш боацаш ба. Бехкчоккхамарча балхаш тlа а болаш хlанз болх беш а кlезига бац.

Баьхьа тахан лог лел Кураза. Эргадьлина пахар, гоаьниа Наьсаре, араз дола къона тlехье. Ер тахане яр-ях ший хана Кураз хьийгар, цо сатийсар! Цу дукха вашаьца бlаракьежа дог доаrlа цун Нана-Наьсаре хиннача дешархочa хуцамашта, араз долча къонача тlехьенна. Хlана аьнча деррига хьамсарь, деррига а боча да укхаза цу башхача сага, хьехархочoа, педагога!

Грозне, Калинина цlераrlча веселие вах Кураз. Фурманова цlераrlча улицаrlа. Баьда да цаьсте ваьсте воаrlа Наьсаре. Дукха да цун горовица дуваздениа. Къона шераш, граждански тlом, цу тlем тlа вай тахане ваьтта хилийтара дийга ший ноькъостий. Массаrlа да уш.

М.-С. ПЛИЕВ.

СУРТА ТlА: Астемиров Кураз.

И. ПЛИЕВА сурт.

ЦХЬАНА ЕЧА УЧЕНЕШТА КИЙЧО ЯР

Учененашта кулгаллечи штабе а ПНР, ГДР, ЧССР, СССР бlун штабашка а лийс а ю, дlахо тоа а ю цхьана еча учений планаш. Чакхдаха лезача гlулакхашка хилонаа еrйоана материальни наьхен ресурсаш а низаш а лоарх1, кийч а деш дlател Польше малхбузехьарча лаьттан тlа еча учений — Варшавски Договора юкъе дакъа лоацача пачхьалкхений эскарий эггара йоккхаrlйолча учениех цхьание — боевой приказаш. Уж чаккйовх йоккхача территоре тlа хlинзарча тlема башхалонаш теркал е еш союзни пачхьалкхений цапкоаш, мотострелковни десантни бlуво, форден фегарчен низаша дакъа а лоацаш. Ученешка балха мегаш ба дукхача социалистически мехкий тlема кулгалхой.

Штабной болх беча хана вlашаrlбетталу доттаrlал долча эскарий гlемахой, тlемен политически кийчон опыт дlа-юха эш. ПНР, ГДР, ЧССР, СССР эскарий дожьяй вихалаша экскурсеш ю заводашкен фабрикашкен, польски общественностаца вlашаrlбетталу. Вlашаrlкхетар бемаме, доттаrlал тlехь чул.

Д. ДЫМОВ,
ТАСС спец. корр.
Цхьана учени хургйола район.

НАЗРАНЕРА ПЛЕНУМ

Самердийнахь КПСС Наьсарен райкома пленум хилар. Кхыча балха тlа водаш хиларца дувзадениа КПСС Наьсарен райкома хьалхарча секретара декхарех мукъавалийтар пленумо С. Д. Цолоев. КПСС Наьсарен райкома хьалхарча секретаралла С. Х. Гостмиров хержар пленумо.

Пленума балха юкъе дакъа лаьцар КПСС обкома бюро членаша: КПСС обкома секретараша Х. Х. Боковен М. И. Абубакаровен, КПСС обкома оргпартбалха отдела заведующе О. С. Беляева.

✫ ✫

Город Назранерча «Электроинструмент» заводе механически цехе фрезеровщица а профессионально - технически училище чекхъяьккха Гадаборшева Роза. Сменни норма 120—130 провент кхочашъю коммунистически къахьегама ударница Розас. Ше хьавер дика деш, оьсарле лакха йолаш болх беча йоlа заводa администрацe дукха Сийлен грамоташ тийннай, баркал кхайкадьд. Заводa общественни вахаре а дика дакъа лоац Розас. Районни Совета депутат я из.

СУРТА ТlА: Гадаборшева Роза болх беш я.

И. Панева сурт.

✫ ✫

ДАЬХЕН АРЕНАШКА

Хьоаса дукхаrlа хургба

ДУШАНБЕ, 23 сентябрь. (ТАСС корр.). Биткъа чо бола боамби — Таджикистана дегандо. Вай мехка текстильщикашка тlа-тlа дукхаrlа кхоач из. Кхы эшаrlа хургац ер шу я. Тахан паччахьалкхен комиссе эксплуатацие дlачуийцай биткъа чо бола боамби чакхбоаха йоккха предприяти. Из хьалъьяй Курган-Тюбински района Заргар яхача поселке. Балха оьсарал лакха болча 17 машина, боамби цlенбеча кердача цеха, боамби бокъабеча низ болча боахама низ кхоачаргба Вахшски етаrlарча йоккхаrlйолча Максим Горьке цlераrlча колхозе кхебаьча боамбе-бедаля 12 эзар тонн чакхъякке.

Таджикистане чlоаrrlа уйла тlайохнйт биткъа чо болча боамбе сортех тlехдкха хьоаса беккхара. Боамби цlенбуи бокъабуи керда машинаш оттаьй Уилинский Шаартузски боамбе заводашка, вlашаrlйохкаш латт уж Пянджски заводе.

Хlава Таджикски республика мехка текстильщикашта дlайохьийт лозача боамбе-къахата кlадай шин миллиардал сонrlа метр арахецдал хургболча хьаьса 206 эзар тонн. Шера 100 эзар тонн соаrlа боамби-бедал чакхъяккха низ кхоачаргболаш йола Московски Ходжентски районашкара боамби цlенбу керда ши завод болх бе йолаллийтарна республике арахеца текстильни бедал пхеаrlа дакъа хlана хилаш аьнна дукlаrlа хургъа.

Аренашка — михой хьунаш

Астраханске областа цхьайолча районашкара дlа-юха текха гlомараш чlоаrlьяра бокхха бола дlаболабьоб Карабалински Красноярски лесхозаша. Пхи эзар гектар дlалоацаш йолча ерригача яра дlатаггав кийчдаьа тlомар тlа бувча кена фу. Из культура гlомараш юхасоцаяра пайдаш хинна да Iеш, хьайбашта доаькьа-рийна а дика я.

Изтта массе метте кийчо еш латт гурахь хьу дlайогlара. 800 гектара тlа дlайогlа лаьрхlад катий гlа дола ваз, осокорь (lаьржа мих).

Хьун боахамаша чlоаrrlа уйла тlайохнйт укхаза дегlайонгlаш латтача колхозие - къахаrа промышленноста белала керттера база а хинна дlаотта эзаш йола михай хьу сахха дlаяржара пробдемана. Алхха ухх тlеххьарча пхе шера пхи эзар гектара тlа дlаедlай михаш.

(ТАСС корр.).

Астрахань.

Халкъа говзанчий кулгашцо

В. И. Ленин ваь 100 шу дизаре хетаь самодеятельни изобразительни декоративно -прикладной искусства областной выставка хьайийлай Винице.

Укхаза хьокха оттаь я 350 автора 886 произведени — живопись, графика, скульптура, художественни вышивко, керамика, дахчан тlа даь догам, качество, металла тlа яь чеканка, дотье.

Экспозице керттера дакъа ленински тематикана хетадаь да. Юкъе латт Украински ССР халкъа творчества заслуженни мастера Бершадски района Джулина яхача юртарча Печеный Степана я Ильича йоккха боrт.

Чlоаrrlа уйла тlаозаш я Ильинецки районерча Трофимчук Надеждайи Иващенко Галинайи роспись, республика халкъа творчества заслуженна мастерий Винницерча Сидоренко Дарьяйи город Барерча Бычкова Верайи дхьтар художественни вышивкаш.

(ТАСС корр).

Винница.

«СЕРДАЛО» ДЕШАРАШКА

«Сердало» газета 1970 шера

Доза ноькъостий, газета дешархой!

Тахан тlа бозам ба юрдахь 1970 шеро «Сердало» газета тlа [illegible] материалех, дlаяа да [illegible] дешархой дувца.

[illegible] массеха тоаш ца хилира, 1970 шу деррига советски [illegible]. [illegible] деррига дукха тlарча прогрессивни [illegible] къахьегамехой [illegible] Коммунистически партин Советски [illegible] В. И. Ленин ваь 100 шу дуза да. Цу дезча [illegible] массехаь санна, республика къахьегамхой шерра [illegible] социалистически кхь.

[illegible] газета [illegible] В. И. Ленин [illegible] къахьегамхоех, газета [illegible] «Ленински къахьегама вахта», «В. И. Ленина 100 шу дизар сийна» яха рубрикаш. [illegible] республика предприятешка, колхозашка, совхозашка шерра [illegible] социалистически [illegible] материалаш, масса [illegible] [illegible] къахьегама [illegible] къахьегама [illegible]. Къахьегамхой тlаузйтаргба из [illegible] тема шераrlа а [illegible] а [illegible]. Газета тlа хургъа В. И. Ленина [illegible] бала воспоминаниеш. Ленински къамий политика [illegible] республика [illegible] дувцаргда «Цун наькха тlа — Ленина орден» яхача рубрика кlал тергъа Ленина орден [illegible] нахах йола очеркаш, зарисовкаш. Шерра хьдергда В. И. Ленина, Коммунистически парте [illegible] баьхахьара, [illegible] культурни [illegible] [illegible].

Хьалха санна газета редакце хадданза [illegible] тlаузйтаргба технически прогресс сихъяра, производство эффективность [illegible], промышленносте, юрте [illegible] реформа [illegible], производство дегlайоаларе [illegible]. [illegible] социалистически [illegible], продукце [illegible] [illegible] партийни организацеш [illegible]. Уж проблемаш [illegible] эггара хьалха доаш [illegible] предприятий бонхлошта, директорашта, цехий начальникашта, мастерашта, инженерашта, экономисташта, хьалха [illegible] бахлошта.

Газета тlа кест-кеста прочоргъа партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацеш беча организационни политико-кхетаме балхах лаьца материалаш. Райкомий балха стилах, парте мугlараш шердера беча балхах, Ленински принципаш балха юкъейоалаяр дувцаргда райкомий секретараша, отделий заведующеша, иштта кхыдр.

Шоана ма хорра дукха ю коащо газета тlа хьийнилай «Дlакхача замах юхадиссарийна — шера къовсам» яха рубрика. [illegible] шера а кепаттаргъа [illegible] ноькъарле еча гlулакхашта духьалара материалаш.

Колхозхой кхоаrlча [illegible] [illegible], юрта вахаре [illegible] [illegible], ленински [illegible] наш кочьмарех, [illegible] балхий хьалбаш [illegible] культура [illegible], юрта бохама маьмарцн араи [illegible] тоадарца дувца. [illegible] материалаш кепатта. Чlоаrrlа тергам тlабахийтаргба редакце культурни вахаре [illegible] дувцамашта. Дикка дувцаргда школай, дешаро заведений, культуре учреждений балхах, культуре вахарах.

Шерра кепаттаргъа газета советски, профсоюзни, боахамий органий балхах йола материалаш.

Физкультуран спорта, «Шуна бовзийта — Дикка тоавe», «Общественни порядок» нараш яха рубрикаш чакхдергъа.

Газета дешарашта язвинна «Шовттара охlаица», Розза хилий «ЮВ» яхача рубрикаш кlал хьара критически корреспонденцеш. Цу тайпара материалаш а кест-кеста тергъа. Иштта дувцаргда газета къахьегамхоша коммунистически кхетам балхах, вешва юкъа керда обрядаш градицеш йоалаярах.

Иштта хургда керданаь шера газета керттера [illegible]. Тхо чlоаrrlа реза хургда газета дешархоша шоай предложенеш лойя, газета болх тоабара фу де деза аьна.

МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКИ ІАЛАШОН КЕРДА ФОРМА

Хlанзарча хьалашка общественни производства эффективность лакхъяра ма мотта воккъестал деш хила еза материально-технически Іалашон система. Хlинца уьш сахьате ... лашца Іалашбара керттера форма я фондаш а уьтиш уж централизованно дlасадекъа оьхана. Цу хана материальни Іалашон дешаш дуккхача инстанцешка къестаде дезаш хул предприятеш, масала, лакхе латтача боахама объединенешка, главкашка, министерствашка, централизованни плановин органашка, материально-технически Іалашон органашка.

Хlоьа халкъа бохам дегlабоалабара пхе шера хьана директиваша декхар оттадьа — оборудовани, материалаш, ахфабрикаташ оптови торговле налкъаца кlелиг — кlеалга вовлаш планагlа дlа-юха екъарга ловладга. Бакъдар аьлча, продукци керттера тайпаш-м дlахо а боккъаш ... декъаргда.

Хlинц дlайоалаш а дlахо ... кхарlа дlахеharlоlаш а я ... торговлега гlолла производстве средствеш дlа-юха екъара керла форма. Цу системаrlа предприятеш Іалашъяра деррига ... юкъарчаш доацаш «Чечено-Ингушски контораrа гlолла къестаду. Предприятешта эшараш ... шиий складашкара. тиха тlарз хьахеш е деагlашехьа предприятешкара - поставщикашкара хьаушйт.

Оптови торговли сеннa гlойленагlа я аьлча, цо предприятега торо хулийт деррига дешаш сихха, хьаьл ... шиий экономически вьттув болчо тайпара къестаде. Іалаьмате дукха заявкаш уйттае я уж бакхьеш хула бахьанаш бердалде я ... Материальни ресурсаш Іалашьйора средствеш кlеанrarlа ... хул предприятешта. хьаьйй йолча продукци дикка тайпан ассортимент шеръяран Іалашон органашки еш йола соответстви чlоагlлу. Цо, юхъера я, зlайоаш потребителашна функгlа-ходдара хуле а хьийз материальни ценностешта цкаш тоадра а уж дукхагlа Іовe гlертара я уйла.

Практика хьахехьал, материалаш изаедини кlезиr arlо бонраме хьахеш тоно йолча тиxaгa тlолла зlамигача вотагlа продукцин йоккхо гlойленагlа хилар.

Материальни ресурсаш тиха Іалашъю материально - технически Іалашон Управлене (УМТС) лахтаеча фондашкара хьайеча товарооборота оррлтача объема юкъе 50 процент, децентрализовании заготовкех 30 процент дlалоаппаш йолча материальни ценностий. Нохч - Гlалгlай АССР промышленни предприятешка со Іовен пайда ца эшаш цеп материальни ценностиц сарагlьалла а хlинца ... материальни ... тlахьа я ...

Хlинц 70 процент хурйола продукци фондаш йоппаш, хьалхе гlе а ... заказаш а заказаш деш а тиха тlара бохам бола гlулакхаш чакхдоахар ... лагахьа сайна из продукция еш хlалаш тlех еие.

Кагий оптови тиха дезча гlулакхех пайда эц контора Іалашгае йолча мехкаьтта доахача, химически, машиншаьеча, консервии, пlазата хlалаш тегача промышленноста 140 гаргaча предприяте.

Тиха тlapa ийпача товарах расчет ю лимитированни книжкана е счет ийкассе оттаяра, пагахьа оахна тоаде бетта юхьe, е юкъе эпаш дале, хlаьта уж товараш потребителя аплесагlа тlахкухь кертерча лакхье централизованно, тиха низашен средствашен. Къилбаседа - Кавказски района материально - технически Іалашон Управление планагlа кхи ... ка хьаьехха лерхl горедашки Аргунен Малгобикен.

Оптови торговлен тиха тlаpa ... продукци ... перечень ... ла 1960 ... хаьл лаьрхlа АССР Госснаб. Цу налкъаца вlаштlехьлоаккхаргlа Іалла - тоххамен проектно - конструкторски организацеш, Іалашъелда.

Тиха тlарa оптови торговли шерьяро боахамий кулгlалхошка торо хулийтаргья совнагlа ... саш Іоаяра къа ца хьега. Цу тайппара цо доакка новкъостал де йиш я общественни производства эффективность лакхъяра.

И. ЦИГАНКОВ,
Нохч - Гlалгlай универсальни Іалашон контора производственно - плановни отдела начальник.

Доаи кlаал, Іалаьмате доачa моттиге уал Ермоловски хьун промышл... Шелха... хьун пункт ... деш сарра ... «МАЗ» ... дуй цун ... маlарех ... ухаш ар ... Цар хьуна ... хьаккхухь ..., йоаа ... Цехка мебельно- ... пиатешка дlакхухьийт царех ньха заготовкаш. Мебельни промышленноста специалисташа чlоагlа доархlаш я пона хьу.

— Тlехьашкa ... приняти, — аьлч пункта директора В. Байрамова. — Из ла натанар болхлоштa. Ерригa коллектива вlашагlа а теха загlадаьлар тlаь. В. И. Ленин валь бlаь шу дикара сийна къахьегама вахте тхоаш отташ.

Болх майса вlаштlахьдаьккхача хьун пункте кхы ... стоу оттах. Хьу хьатlаозарш а кийтьяра а задани 130—133 процент тхоачашъе ... коллектив. Хlаьта мебельни хечалаш август

БОЛХ ДИКАГlА БУ

бетта тlеххьара денoшка дети октябрь бетта чотах аьххецаш я.

Хьу хьатlаозача дика пъахьег трактористамо Магомадов Іинде, «За доблестный труд» яха медаль еннача Садулаев Шитас.

Хlинар а депал а эшаш бели ба доаман халача налкъаwка гlолла йоккхий «МАЗ»-аш кхухула езача шофераш бар. Вуриатта километр гаьнара хьу хьатlаозаш нормаш 140—150 процент кхоачашъе шофераша Мунаев Канта, Шахтамиров Сай-Махьмада, Нурматов Абуезида, кхыбараша.

Хьун пункта хьакоаена хьу дукха аьлийтаn. Ка ... цунах ... доадьоаш деш цех я ... Хlара дення балха задани тlехкхоачашьеш а ерригача коллективова ... гойташ я ба станочникаш Музаев Вахlид, Нагаев Шахьаб, Эльмурзаев Хlаром, Губашкаев Ахьмад. Цар ... балха опыт дешьяра дlадy новкъостайй.

Ленински къахьегама вахте ... хьун пункта коллектив графикал хьалха юлаш къахьегаш я.

С. ЛОРСАНУКАЕВ.

Партийни вахар

КЪАХЬЕГАМХОШТА ЮКЪЕРА АТЕИСТИЧЕСКИ БОЛХ ТОАБАРА

Вахаро хьалхенхал наха юкъе бу атеистически болх эргабакха а тоабе а безалга. Тха совхоза коммунисташ кхийттаб цу гlулакхах.

Ди лелабеча пахана хьалхагlа а беш хинаб кхетамаш болх. Бакъда, боастlача тайпара теркам тlабакхийтацав оаха цу гlулакха. Лектора, пропагандиста, агитатора, политинформатора оала дош дег чу кужаргlолча тайпара алдолаш дола гlулакх вlаштlехьхаккхацар. Дукхагlа долча дакъе отчета тlа лаьд аьнна дlахьохара мара бацар из болх.

Цу гlулакхах саккхийтта фанатикаш хьайоп массала сапна. Шоашта дигардар чакхдаккха, шоаш аьппар оттаде, шоай цкъ чакхбаккха хьайлар уж.

Аьлте-Юрта мурдаш вlашагlа а кхийтта оттадьача «зайонех» лоьпа дукха дийцал тха совхозе, хlана а дувц. Массайолча цехови партийни организацешка собранеш чиппай из дош дувцаш. профсоюзни комсомольски собранешка дийцах. Атеистически болх бара программа оттаьй оаха, хьан фу де деза. из гlулакх вlаштlехь миштa дакхха дела дlахайтад.

Цу балха юкъе къаьстта теркам тlабахийтаб оаха цкъан гlулакха. Хьалхагlа атеистически лекци, доклад йича мара ца бодх баьог лаьрхlаиар. Шоллагlча плене во беседаш. ала дезача оала дош. Ди лелаберошна дагавалар, царна ... тlаpa къаьакъе ... доь. ... Дешала ... леким ... дlо ... дlем дан тешбуьш тlа вун ... «Массадкина» а дан пайдане. Атеистически балха ... дош ... хьаькъа ... Хоада ... гlулакхаш, масалаш ... Уж ... тха совхоза делаш да.

Бусалба да тха, лиеах тем тхо, наьха, Іаьдала хьакъ хьанам да тхона а яхаш, кlал гlолла совхоза дуькъах ца отташ шоай бахам совбаккха гlерташ, балхах къехкаш бола фанатикаш бa тха совхоза юрташка. Уж хlана массаненa а дlабайзаш—Гагиев Абукар, Мухаттиев Хьажмурз, Албагачиев Зяудин, кхыбараш. Совхозе къахьегача дезалий ир ниесел шин-кхоъ хилдал беш а царех хlаране пхьалвалья балха боашпаше а.

Лоацца аьлча шортта уж моттигера факташ, масалаш да чlана болх беш болча пропагандисташта. Из болх лиха бе кхош, шиий тайпара методика йолаш ва Сурхотlарча школа къона директор Аушев Муса.

Шоай дош наьха дегашка вкжийта хоаш ба атеистически пропаганда еш бола лекторашl Зязикъонсий, Юртарча школа директор Сакалов Башир, совхоза керттера агроном Албогачиев Хаматхан, кхыбараш.

Хоаш да, дlадхача заман тlехьадиса гlулакхаш лелдеш бола нах дукхагlа долча дакъе эрсий кадб ца хоа нах бола. Хlаьта а ... цlена гlалгlай мотт хоаш а эрсий мотта вlаьхчаьл ... еш, доклад е отт ... саг. Эшаш дол из, шоай байш цох. Фу лектор, фу пропагандист да из, дагахьа сайна ... лазунгlаррий меттала хlа ... ... дlаала цун из хоаш тхьачаь? Цудухьа дукха нийслу цу лекцешка ладугlа наьха дог ца доагlаш, лектор трибуна тlа шиий хуолеш воаллаш а ладугlараш наб еш багlаш. Цунах кертера болх хургбац. Ше кхча везеш, фу дувцаргдийи хоаш хила веза из лелабеча наьхна къамаьл до рода саг.

Уж дешаш дувц оаха хаст-хаста тхоай парткома заседанешка, партийни собранешка. Моттигерча тьоштeшка тьежка е ... атеистически пропаганда. «Ерригасовхоза рецепт» массанаьха а упрвон.

Тешавашна болх бича хана эгара хьаллера моттиге уйттабу оаха тхоай совхоза передовикаш. цон гlулакхаш. Уж ба совхоза ... лакха доаттадеш. бокхате лерам ... шоай вахар дlадахьа гlертараш: Уж ба ... бола Нохч - Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета депутат механизатор Албогачиев Автагl, цун новкъостий трактористаш Угурчиев Іазарлан, Сапралиев Махьмад, Батыров Умалат, иштта кхыбараш.

Хlаpa шера, хlара бетта шерлун, наьх болаш латт тха совхоза хьалха латтарий иски. Райоие цlераш дlахезай тха механизаторий коммунистий Пхазов Береа. Костоев Йоакъара, Шанхоев Мовсара, Ивлиев Гире, Баркинхоев Восантие, кхычар.

Дика хьувакъан клабаьб цар ших лора. Дукха гlехкхоачашьцй шичахьалхиенна ца бела алат дlачудалара хилани. Вlадда из хиппеча тайпара тиха хьийцьай хьажийlаш, гилуаргаш. Хlаьта коартолаш юпа а ехаш. Шиь ах задани кхоачашье лерхl механизатораша. Хlара гектара хlана ю нийснаш 150 центнер ду кхан 87 центнер бола.

Къахьегам —дикагlа вола хьехархо ва ...вал. Бакъда из Цудаьа атеистически болх беча хана теркам тlабакхийт оаха тхоай зlан дlахоачa бераш фу нах ба, чичахье къахьегаш ба, мел сакхетам болаш ба.

Шоллаккьа гарета пропагандисташ, агитатораш, политинформатораш ба тха совхозе. Царна хаст-хаста семинараш ю оаха, атеистически балха формаш дlабовлайт.

Аххха дьаьл лекторашта, политинформаторашта из болх дlатlайиза Іе лаьрхlадал оаха. Хlара коммунист декхарийла вала из болх бокъонца лелабе. Тхоай парткома заседанешка, собранешка цу гlулакхах лаьча цавга оттагаш ейта лаьрхlад дlахо йодача хана.

Х. АРЧАКОВ.
Малсагарча «Знаменский» совхоза партийни секретарь.

ТЕХНИЧЕСКИ ПРОГРЕСС ДЕГlАЙОАЛАЕШ

Пятилетка кхоачашъяра хьинаре къахьегаш я «Малгобекнефть» НПУ шоллагlча промысла коллектив. Шадахача кхаь шерий бахь беттел 40 эзар тоннапланал совгlа доагор дьаьккхал промысловикаша.

Тlехьарча шерашка чlоагlа теркам тlабохийт промысле мехкаьтта доаккхача керда технологи юкъейоаларо веша, хlана аьлча керттерча дакъе хьайа фонд болх беш йолча тха промысле керда техника а технологи а юкъейоалаеш ца хилча хала да мехкаьтта доаккхача тодам баккха. Из дика кхета а деш тха партийни организацe ца хаддаш теркам ю технически прогресса дешашта. Промысле вlашагlъеллача творчески группе чубоагlо инженераш, техникаш, болхлой. Дукхагlбараш коммунисташ ба уж.

Эггара хьалха, цхьоаллагlча бонгале юкъедоалатир мехкаьтта кхыча примесех хьакъоастаделгеш установка юстилген. Цу балха керта латташ бар коммунисташ Н. В. Шмелев, Л. А. Русакевич, В. М. Столяренко. Уж бар оборудовани оттача мастерий группапа из болх тоабеш хинараш. Коммуниста Л. А. Русакевича предложенех аппаратий схема хувцаро торо хилийтар юстача система болх хlаннна а ю таллхаш дlабохьа. Цун совгlа групповой установка тlа из кехаи хlана юкъедоаладо балхо мукъа валкхар, кlеанцьаьлер территоре тlа гаь а. Тоаденца вlаштlехьаьлал мехкаьтта хьадоаккхача из пlенара процесс а. Из миштад аьлча, емкостешпишкаш оттайий мехкаьтта дlоахду 70 градусага кхачадле. хийн кхыйоаз примесеш къаьсттаца резервуаре хьаьаст. Цунах шера 20 эзар сом пайда бoал.

Тха промысла коммунисташа В. П. Панфиловеи Н. Г. Кремневеи позировани аьча скважинашта ремонт ю дlоагlа АНР-2 хlана дуккхача промыслашка шоай балха юкъедоалаьь.

Шоагlа тиха ю бурув тоха дезача моттигаша кертача технологий обработка яра Массеха лакъ дебит йола кlеж етlа скважинаш я тха промысле. Тlехьайча хама мехкаьлятта метел хий хьалтlаlаувал лакхе. Цу зуламерча гlулакхаша къовсам лоаттабу инженераша коммунисташа В. П. Панфилова, С. Я. Пашук, В. Д. Конарева. Цар предложений алар ... кроинкел, кислоташ, мехкаьттен вlашагlийнь смесь кийтье. Хьалхагlа дукхагlча дакъе хий дуп хиначa № 832 скважина из смесь чуйоттарах цоллагlа ... дlаделелар скважина. Хlоаэ 100 тонн пlеда мехкаьтта дув ... Планал совгlа 30 эзар ... мехкаьтта деннад ... Цу метеллах болх ... луккха скважинашта ... пайда бола ... Промысле коммунисташа ... а 18 геолого-технически предложени балха юкъейоалаяро торе хилийтай 16 эзар тонн мехкаьтта пакха.

Иштта долчох, ю ... кхочам ка ... керда ... лахаш, пайданедар ... юкъедоаладеш ... я тха промысла коммунистий, царех ба коммунисташ И. В. Сычев, Д. П. Валчков, Б. М. Адатов, дукха кхыбараш а. Шоай гонал опыт ... болхлоша дlалун, технически прогресс ... ... къовсам лоаттабу промысла коммунистошка.

Б. ПАНЧУК,
«Малгобекнефть» НПУ ... промысла партийни секретарь.

ЛАЬРХlАР КХОАЧАШДЕРГДА

Сигналаш тохаш санна тоах лаьттан ченаш а. Цкъа юхехьа зазача тlоаваша фу еал хьож, тlаккха кlоарагlа, кlоарагlа... 5000 метр кlоарга я хlанa оаха бурув тохаш латта скважина. Аналхера Карабулакe кхачача долча доакъа тlа кхы яп цул кlоарагlа. Цудухьа тхона фу гучадоал фу арга—хьогl тхо тlаккхача гlертача АПТ яхача кlоана яхаш сатувсаш бe тха мехкаьттакой. Тхона хьалхаоча ... хоачикашта, ... кхы а дукхагlа бехктокхам тlа лоаттабу цу гlулакхо. Оаха тешаме чайххоккхаргда тхоашта хьалхашка оттадаь хала декхар.

Цкъа минот лоаттa ца йоае гlерт тхо, кхыйеттел дelкъьйна Хlама аьа ха хьатlаоттача я сапаш болх: аргlаргlагlа дуъ цар хlама, шоай шоллагlчоа когаметта дlа а уьтташ.

Хала а кхеране а бoлх ба бурудеттарий бар, массанеча а ховча тайпара. Деная. къопахчал эшаш ю санна моттигаш дукха яц. Тоьарга ва аьшк шийна тlабохийта низ ца ловш дувхьаш латтача лаьтто дy тата хьахелача. Гарре эг цкъаза ца массеха итт тонн долал доза оборудовани, лакха аьшка. Цхьаькха минота хаd лаьтта мишта дуккхал дерга. По мел ю, халахетар дергад. Цудухьa шоаш болх бетташаь рьичагаш бlа-хьа хьувлешие а Іерг а финла за буровдеттарий. Шатlахьежача шорта хетe а мух санна сиха хул уж из сухал эшаш минот хьатlаоттача. Хала ду лаьтто кlоаргача дlаде бергкат. Бакъда, «кlоргача» хьадийлача тlехьагlа кaмаьоша а хул из.

Тхо а чьожаргаз хьатlаоттача шера апрель бетта тхоай 5 километр кlоагга хилача кlоаргало фу eал Планага дaллачаюшь бетта марl хьажа делаш тхо цу-скважине фу ... вал. Хlаьта а В. И. Ленина бlаь ... дувзача шийнахь «йиста» хилар лешше сихъяй оаха из скважина. Лаьрхlам кхоачаш а дергда.

Н. ГУБИН,
Карабулакерча контора № 166 йолча буровой бригада мастер.

Ташкенте хьалхеш латт болгарски халкъо города совгlата лаьрхlа йола школа. Болгарски гlишлонъераша хьаьъергья 1060 дешархочoа лаьрхlа дешара корпус. Школьни комплексе хургья административни физкультурни корпусаш, дешархой Іомелуш йола мастерскеш, лабораторееш, столовеш, кино а латоаш а залаш. Хьалдоагlача шера цун лой хургйа Ташкентерча берех.

СУРТА ТlА: Болгарера гlишлоншьераш (аьрдехьара вотташ) Петр Денчев, Илья Найден, архитектор Лалко Нейов, Рабаа Русев, Илве Славнов, Минчо Диметров, Борис Салев.

И. Душина сурт.
ТАСС фотохроника.

ХОЗЪЕРГЬЯ ВАЙ ГОРОДАШИ ЮРТАШИ

Республикански центра цьаькхолча микрорайонашка, райисполкомай, жилищно - коммунальни управленейи, конторайи, улицайи, цlенойи комитетий беххагlа моттигаш хозъяра балхаш юкъ-юкъе мара деш дац. Из балхан доллаш ахкан заманахь города цхьайолча участкашка дукха нувлаш Іайпай, цветникаши газонаши, наькъий йистош я сквераш а йоархlаш ишна латт. Города чухьарча, къаьстта а ... тlабиллан-за ... дакъa ... лоlpan ... Іоуха дукха харшаш бlехдаь да. Вочa хьал тlа да цlеной хьалханикахьара оаrlош, улицашка бийсанна сердал теза лампаш ухка бlоагlий.

Грозный хозъяь тоаяра, цига дика санитарни порядок оттаяра, цу гlулакха предприятей, учреждений, организаций коллективаш, еррига общественность оарцагlъаккхара балхаш чlоагlдар духьа горсовета исполкомо шин бетта месячник кхайкадаь.

Городской райисполкомашта тlадиллад тха шера 1-гlа ноябрь хьатlаккхачалехьа еррига предприятешка, учрежденешка, организацешка, нах бахача моттигашка город хозъеш тоаяра дуккхача наьха субботникаш вlашагlтохилгея чакхдоахилгея.

Горисполкомо машинашкъен городской пассажирски транспортен предприятей кулгалхой декхарийла баьб Іан хьалашка болх бара еррига транспорт кийчъе. Тlадиллад трамвайни поездашта, моттигерча машинашкъа тlарча пассажирски маршрута вагонашта, автобусашта басар хьакхилга, вокзалашта хьалашкара майдаши станцешни платформаши, трамвайгеи автобусашкеи хьежаш нах латта майдаш, кхоаддеши, павильонаши цlенаьь кийчъелга.

Торгови организацей, рынкай управлене кулгалхошкара хьадийхад тикаш, столовеш, кафеш, киоскаш дикача санитарни хьал тlа оттаелда, вывескаш, рекламаш, витринаш керда йоахилга е тоаелга, еррига торговн сеть Іан хьаланка болх бара кийчъелга.

Шоай объекташка Іалаьмате дукха балхаш де дезаш я коммунальни бохама, накъаш - тlаьш техка управленеш, зеленопаркови бохам, моттигаш цlенъю комбинат, спецавтобохам, горэлектросеть, гортеплосеть, кхыйола ведомственни организацеш. Иштта куцалахьа хургдолаш кийчде лаьрхlад историей культуран деррига памятникаш, зрелищни спортивни майдаш.

Шин бетта месячник чакхдоаккхача дикагlа къахьийгарашта моральни материальни поощрени ергlола гlулакхаш болгаддаьд. Оттадаьд, масала, карара кара телa Ше байракхи премии хьожаеча хана города службаша плановни порядкагlа дaь балхаш юкъе а ца доаладеш, административни района шиий низашца дaь моттигаш тоаяреи санитарни цlенал ярен балхаш терхалдергхилар.

Шин бетта месячник балхаш дика вlаштlехьдаьха чакхдаккхара, моттигаш тоаеш деча дерригача балхашта лоставl теларе, итогаш Іора комиссеш вlашагlъеллай. Цуна кулгалдеш ва горисполкома председатела заместитель нов. Л. Д. Магомадов.

ХlАНЗАРА РЕВИЗИОНИЗМ, ИЗ ДУХЪЮВЛА

Керте гlоаца дaь цу тайпара йоазув а долаш «Красная звезда» яхача газета хетатеха архивский историоски ... ... кандидате Ткагат Сайфуллина статья.

АПН газета дешарашта ейт из лоац а яь.

Капитализмагара социализмага довлача, классови къовсамаш дlахо иэделача хьалашка империализма бокъонца гlо дер а духенна революционни эмадо цун моастагlа а тайна тьаьттай ревизионизм. Хlаьта В. И. Ленина аьххача тайпара, истори диалектика хьаьххой марксизма теоретически котaлоло цун моастагlашка марксистий дузхар дувкийташ хилар. Ма дарра аьлча ревизионисташа, марксизм «творчески дегlайоалае еза», «консерватизма цlенъе еза» из яхаш бахьан а доахаш, революционни тьехаш, «хувцаш» гlерт, цун керттера истинна юхеначохьа я йоадаш, керттера чулоцам хиро а беш.

Из тайпа хlамаш де гlерт тайп-тайпара лостамашнаха а тайп-тайпарча позицешкара а. Шоай лоацача позицешка хьежа хlанзара оппортунизм (хlаьта шинга хьежа ревизионизм а) аьттехьарчоа «аьрдехьарчоа» екъаш Іаьлал да.

Аьттехьарча оппортунизмах ревизионизмаш шаьрра гуш йола белгалa я теорен практикан оланорча дешапша деррагlа хьахьагlача революционни позицеш гlоаш пхьакка ... йолашча соглашательствага кхачар, империализмаа карабахар. Идеологерен политикерен цу лостама вийаллаш, ма дарра аьлча, аьттехьарча социал-демократизмах дlакхеташ а буржуазно - реформистски уйлаш коммунистически боламе йоржаерий декхар кхоачашдеш а ба.

Капиталистически мехкий хьалашна социалистически революцин пролетариата диктатурен ца тьепов гlаберзаба пикъ лелабу аьттехьарчар, классови къовсамаш меттел кагий реформаш а еш Іе гlерт уж. Цхьадолча социалистически мехкашка юхейиса правооппортунистически элементаш марксистско - ленински партей кулгалдара дакъа ца лаьрхlарга дlахьоахь. Цу тайпара социализмана карагlаьнпараш дlахецарга, антисоциалистически низашта из дlакхоа яхийтарга дlаккхоачаду цар гlулакх.

Кхы цкъа кlеззагlа кхераме яц «аьрдехьара» ревизионизм а. Из кагийбуржуазни уйлайн установкайн кхоарза конгломерат я, ультрареволюционни хабаргашца дузламаш леладу цо. «Аьрдехьарбараш» ца чакхьаьйача, неджабопни хlамаех гуйсалт, цунца цхьана цар, коммунистически болхлойи партей дунен халкъашта юкъерча Слаецане белгалдаьхха тайпараь, авантюристически гlулакхашта тlатегт нах. хlаьта царте — империализмана дуккьалара къовсам вlашагlболларa йолча цун тьоархах из йоаккхаш болча наькъа тlа. Аьрдехьарча оппортунистически гlулакхаша мича кхоачаве тарлу а кхоачаву а хьокх социализмана карагlаьнна дукха хlамаш Маон цун клика фитнаецарти ... ... политика бахаш ... тарбаьш ... ерригa стой ... кхераме кlаьттаьча хlанзарча Китая масало.

Болхлой болача юкъерча аьттехьарчеи «аьрдехьарчеи» оппортунизманеи ревизионизманеи шайсе хараxтеристика еннай В. И. Ленина: «Кагийбуржуазни реформизм, вотта аьлча хоача демократически» социал - демократически хабаргашца а декъача ловцаппа а хьуладаь дола буржуазеда ду Іуппа, хабара бирса юксаенна, легала, ма дарра аьлча еньаенна, оатаенна, дош доацa шоашк санна йола кагийбуржуазни революционаризм — шиштa да цу шатаней ши «тоатол» (т. 44, оагl. 101).

Хlанзарча ревизионизма социальни лаол я барт эгlабеш, вlашдухьаларча дунен общественно-экономически шиш система яраче къовсама хьалашка, пачхьалкхен - монополистически капитализмача структуре цlенхаштта хувцамаш хулча хьалашка чlоагlлун йола буржуазе пролетариата юлагаия.

Цкъа-дале, пачхьалкхен - монополистически капитализма хьалашка хlана гидлена городерен юттарги собственникаш сихбенна пролетариата мутlараштa юкъеьхара процесс хул. Укх гlеххьарча итташ шерашка болхлой классa мутlараш сиха хьадахa бераш бахача наха юкъерча удельни доаллга дайлача, масала, ФРГ — 9, США — 6 процент. Англе — 3.6 процент кlезигбенначи ахаркана. Дlахо монополистически капитали производствон бlарга ца ийначе тайпара чlоагlа Іаро. Научно-технически революце гlа-гlа дукхагlа, керд-керда йоккхача буржуазе эксплуатаца цун йола социальни группаш хьаххилара вуг. Болхлой болам хьалбуз пролетариат хулаш долча интеллигенци дакъах, цун ... тlа-тlа дукхагlа алечни болхлой хулаш социально - экономически политически проблемаш къастаре доаlаша со ца ... а.

Кагийбуржуазни тlоавеха интеллигенцешхи баьинараша болхлой болама юкъекххуь цунна хийра йола идеологи, шекбувлаш. гlэттача хьалашка хьежа прогресса регрессан юкъе, демократически ревизионни юкъе хувиаллу ... ба уж. цкъа реформистски пассивностагахьа а. тlаккта анархистски авантюризмагахьа я ласта дага хул. Тlа-тlа дукхагlа керда-керда «рекруташ» болхлой болама юкъеуэзара. белгалдаьхал В. И. Ленина, яхаш из а йоалаш тlеххьа йоагlа «теорен тактикан дакъера шин дагара уйлаш, къьнара гlалтташ кердадоахалга. къаенача уйлашеи къаеннача приемашеи хана юха гlагlолга, в. кх. дl.» (т. 20, оагl. 65).

Шоллагlа-дале, ревизионизмаи реформизма социальни чlоагlало а еш хьаувт юкъерчен кагийчен буржуазе белгалдара тlоавеш. Цу тlоавий вакалий белгалдара аьттовеш хул, царна дег чу йоссаю «шоай лоьяьерча» даь курал, «массанаьхa социализма хилара» кхерам, болхлой классаьра, цун революционни ваесолютера гоеvал, монополеша пайда эца царех къахьегамхошта политически низ ба.

Кхоалагlа-дале, империализмо, В. И. Ленина яьхачох, оппортунизм кхоаб, вlаштlехьйеш, чlогlаьо пролетариата лакхе латта прослойкаш эаза экономически тоарен пайда эарца. Къахьегама интенсификаца ярах. Іалманен техникиен керда карагlдьиннараш юкъехкхьяра тlех доккхий пайдаш а доаш, капиталисташ хlанз а гlерт болхлой класса юкъера шоай социальни чlоагlало экономически политически аьттув болаш долча хьал тlа уттаяча цун лакъьага гlолла хьалоаттае. Болхлой класса мутlараш вlашагlкъоастадара иштта «кхоабаш», хlамиле тоссаш лелаю реформистски партей, профсоюзий лидерех, цар аппаратах йола «болхлой бюрократия».

Юххера а, социальни чlуг-чlераш еттар стратегеи тактикен лелаю йоккхача капитало. Къахьегамхоша дlалеха цхьадола хlамаш юкъ-юкъе кхоачашду цо, цар выступленеш е «ихелехье» аьле.

Империализмо болхлой класса социальни прогресса тlехьарча къовсамхошта беш бола бlарчча низ — из цхьадолча социалистически мехкашка а ревизионистски шотанеи духъювлийташ бола аратьара хьаст ба. Къаьстта я капитализмагара социализмага довлара дехкараш хlанз а чакхдаллалаща кураначeдаь довлаза долча мехкашка.

Халкъа демократе европейски мехкашка социалистически революцеш кеттерча дакъе машара наькъаца котlоваьра новкъостал

КЪОАБАЛЪЮ УСТАВА ПРОЕКТ

Укх деношка Сунженски районан Первомайскерчу культура Цlа гулбелир Орджоникидзе цlерагlча юртбоахама артела колхозхой. Кердача устава проект ювца цу гlулакха еча районан колхозийн собране бахийта вякалаш харжа а вlашагlкхийттабар уж.

Колхозхой юкъара собранин хьайилар 1933-ча шера дена колхозе болх беш хьавоагlача Хамхоев Iаьлас. Колхозаш вlашагlъехка йоланьча шерашка шоашта тlалаьттача халонехи хlана шортта техника, кхыйола юртбоахама инвентарь йолча хана колхозахощверча паргlатонаш къамаьл дир цо.

Цул тlехьагlа дош лу колхоза председатела нов. Тачнева. Цун докладага чlоагlа уйла тlаяхийта ладувгl гулбеннараша. Зlамига эсала колхоз яр вай яр. Кхо - дит шу хьалха массехк пагий колхоза вlашагlтохараx экономически низ белар боахамга. Хlана кхоачамболлаш техника я байга. 35 трактор, силос хьекха 2 комбайн, дукха автомашинаш, кхыйола техника я боахама. Цlамах 2 мара ца йоагlача укх шера 11 трактор еннай колхоза. Тlехьарча хана къаьстта дегlабенаб боахам. Лоаман зоняъашка, аьлешка да колхоза дукхагlдола лаьтташ. Дlайийна хlама дика хилац. Цудухьа хана леладе шаьрачара лаьтта я юкъалургдолаш банко ахча а деннад колхоза. Цу дерригаша дегlайоллаяьй колхоза экономика, сомбьпнаб тlаболагlа ахчан пайда.

Укх шера паччахьалкхенга ка бола ялат дохкара план 200 процент кхоачашъяьй боахамо, хlаьта хьажкlаш хlанз а чуаца йолаьлац. Дика хиннад боахама ка бола ялат, гектара тlара юкъера лаьрхlача 21,7 центнер яьлар. Сунженски районе аггара дукхагlа хиннад из. Иштта дика я хьажкlаш а.

Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу хулача ден сийна яьржача социалистически лаье доккхий толамаш ваъхад боахама хьийбаш лелалераша а. Укх бетта 18-ча дийнахь кхоачашъяьй паччахьалкхенга шура йоккхара шера план. Бестта, карачашлерига дулх дохкара декхараш а. Дика камаьхал йоаъш къахьег хьайбашта Iан кхоачам бара а.

Сентябрь хьахулаш болабеннаб боахаме силос кийчъе. Хlаналехьа 3000 тонн совгlа Iочуеллай из фермашта юххерча кlоагашка. Цlачах кийчде деза гlожа дозакъар 600 тонн. Кхоачашхиннай из план. Цу даькъе геттара дика доакъар дорхlиниг бола вlашагlъ эбаь горлан кени бийлача хьекха йол — 190 тонн, 300 тонн совгlа ча. Гlожа доакъар хlанз а чуйина кийчдеш ба хьайбаш лелалераш. Шоай ина ца кхобеш къахьегача колхозхой, хьалхалаттарий цlераш йоах доклалчико. Эггара хьалха цlи йоакхе механизатора Оздоев Хьамида. Хlаналехьа шера 2 план кхоачашъяьй цо. Хала хиларах бlу ца къожабеш моллагlа болх бе массала а кийча ва Хьамид. Иштта дика болх беш нах дукха ба Костоев Висангире кулгалдеча № 1 йолча шурий - товарни ферма коллективе.

Нагахьа сагахь хургваш районе укхаза хьалха латта доаркаш Гораева Аьсет, Каниева Халимат, Iаьсий лелалер Папович Мария, скотникаш Тимирхиев Осман, Битиев Марабик, Черкиев Хьасан из вовзаш. Ше беттача 16 Iаттагаре дlабахача 8 бетта шура яккхара план шоаза совгlа тlехьхоачашъяьй Аьсета. Цlакаx аькха йоагlачул 20 центнер совгlа яьккхай шура Калимата. Иштта дика толамаш доах Марияс а. Ше лелалеча 50 Iасалга дийнахьи бусо 450 грамм дулх тlакхетийта вlашагlехьзавинал цун, цlакаx 350 грамм мара ца эзаш. Цул совгlа, цхьаккха Iаса дlа я къаьстадац царех.

Дlахо колхозхой бьвоаш хьалхлаш кхоачашдира дальше кердача Устава тlа хургдолча хувцамех дукха доалалчика. 35 шу хьалхал хьалхара Устав отнизаь. Цу хана деза хувцаденнад дукха хlамаш. Чlоагlа могlалаьхинг боахамаш. Оццалтара хувцаденнад артела членийн вахар а. Нагахьа цlа дац колхозе радиоприемник, телевизор йоацаш. Цу толамаша хьаьоахк шорта социалистически хувцамаш дара хьакъехьара Ленина васкеташ кхоачашдеш йолча Коммунистически парте политикаx даьцна беркат.

Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизара сийленца накъаяхара пхе шера план хапад къалла кхоачашъе лаьрхlад коллективе. Колхозхой Ерригсоюзни III-гlча съезда а доккхийча къахьегама толамашца накъабаха лерхl артела членаш.

Боккха тулеашам болаш зар собране даь къамаьлаш. Дега толам хулаш дувпар нах шоай толамех. Иштта белгалдаьхар колхозхоша балхацара кхоачамбоацараш 'уж дlадахара доалъаш.

Шоай балхацарча кхоачамбоацарех дийцар колхоза кертерча агронома Костоев Махьмада. Къахьегама дисциплина телхаеш нах ба вайна юкъе, йоах цо. Кийрайна 7 сахьат лаьтта балха балха беш нах 9—10 сахьтча мара ца боалаш моттигаш хула. Ала хlама доацаш дика ба дукхагlбола, вай механизатораш. Цар сийна вай массане а къахьегаш хилча вай боахам райони хьалха латтачарех хургбар. Цхьабакъла иштта къахьегаш бац вай беррига колхозхой. Боахама пхьанна а дийнахь болх ца беш нах ба вайна юкъе. Из вlалла а могийташ дац кердача Устава.

Колхозхой а иштта болх ца бу... [illegible] доахкина колхоза ялат дендеш моттигаш хиннай укх шера. Чlоагlа къаьсам лоаттабе беза уж гlулакхаш лелалераша. Цу хlамакна ледара хет сона правлени.

— Оаха, доаркаша, дег гlара къоабалду керда Устав, хlаьта хьинар ца кхолеш къа а хьегаргда — йоах Оздоева Хьаджета. — Колхозхой Ерригсоюзни III-гlча съезда сийна артела хlара члено хоадам баллаш дола декхар тlара деза, хlаьта оаха, доаркаша, беррига колхозахой цу гlулакха тlаьхьех, — аьлар доаркъе.

Дlахо къамаьлаш даьча керттерча зоотехника Дзортов Салмана, кхаш лелачеча бригада кулгалхоча Мусиев Юнуса, колхоза керттерча бухгалтера заместителя Хашиев Iабдулкерима. Кхыбараша дийцар колхоза керттерча гlаза. лаьттана хинагlа доал дарах, техникаx дертlа пайда оацарех, производстве дегlайеллара де деэача кьыча гlулакхах. Колхоза клубаш, библиотекаш, кхыйола объекташ тоъара предложенеш тийзар собране.

Собране дакъа доацаш хиннараша массане къоабалъеш тlоайтар Хьокхана Устава проект. Цул тlехьагlа районе колхозий собране вакийта иштта юкъара 20 вякал а керкир.

М. ТУМГАЕВ.

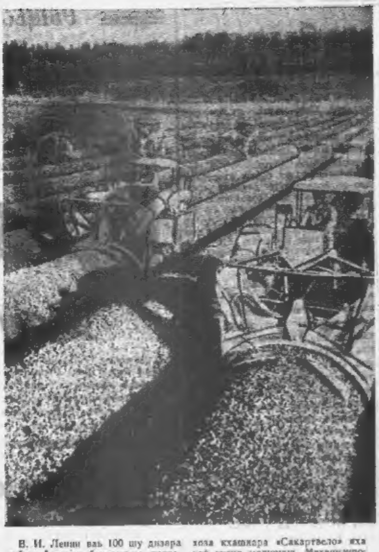

В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна Аджаре боахамаша паччахьалкхенга сортагlа дола чаь гlа доакха дош деннад.

СУРТА ТlА: Кобулетски районан Очхамурски чай лелачеча совхоза кхашнара «Сакартвело» яха чай чуэца машинаш. Механизированни хьисапе укхаза чуийнад 180 тонн чаь гlа.

В. Дубинина сурт.
ТАСС фотохроника.

ГИДУАРГАШ — ЛОАРХlАМЕ КУЛЬТУРА

Дерригача дунеп тlа цlи хезаш я Краснодарера лаьтта доалача культурай Къахьегама Цlеча Байракха орден лелаш Ерригсоюзни Iилма-тоххама институт. Дукха ха йоаццаш город Краснодара хиннача газетий редакторий совещане дакъа лоацаш долаш институте вlааар со. Институте кийчъеча лаьтта доахача культурах вай республике керттерча даькъе кхеераш «ВНИИМК-1646», «Смена», «Маяк», «Передовик» яхача сортех йола гидуаргаш я. Цар дlалоац 25 эзар гектар лаьтта.

Институте кийчдаьча фуина раьза бий лаьтта лелалераш, аьнна хаьттар института директора. Iилмай кандидата Виктор Максимович Суслова тха шийцара къамаьл дlадолалуча юхье. Фунах, бакъдар аьча, ала хlама дац, цун хьувкъам дика хул, цхьабакъда, хlанз а дукха генараш дов уж чуэца техника кердаь кийча ца хилараx.

Цунна Виктор Максимовича дош делар:

— Генараш чуэца керда комбайн хьое кийчъяьй оаха хlанз. Цlхьара даьча тоxкамаша хьахьехад, цу тайпарча машинаца чуэцаш хилча хlара гектара тlа гlоавгlэдьа кадасреш марц генараш да доаlеш хьайр. Цул хьалхагlа ца бlаь килограмм шенин кийнача моттар.

Цул тlехьагlа директора дийцар шоай институтех а из дола керттерча техникех а.

Вай мехка лаьтта майхача культураша беш бола Iилма-тоxкама болх керттерча даькъа цу институте бу. Эггара хьалха из вlашагlйолащ наyгахьла хlама я тlехьа цун селекции фу лелаясеш отдела керта латта цу школа преподавателех цаl — Василий Степанович Пуставойт ва. Шоза Социалистически Къахьегама Турпал, Ленински Паччахьалкхени премей лауреат, юртбоахама Iилмай доктор академик Василий Степанович Пуставойт доархl хlана а эггара дукхагlа хьувкъам лушин лаьтта йовлашин йолча гидуаргий фу кхедара керттера специалист. Хlанз кийчдаьча генарий бlаь килограмма шовзткъе итт килограмм гаргга лаьтта душ дола сорташ. Лалар тlа ца эцаш, дукха хьувкъами лаьттен душ дола генарий сорташ хьадеш йолча института отдело толаме болх бу массехк дазара дуьхьал отталдуш дола гидуаргий сорташ хьадара.

Института селекце хьадаь пурха лаьтта дозлаш дола сорташ юкъедоллалеш цуи Iилмахоша гидуаргий фу кхедара система кийчъяри бахьан долаш меххаса хlара шера кхы тlа а цlаi ахи миллиард сома мах бола миллион тонн гаргга лаьтта кхоач...

— Ше цхьадаь сорташ мехка гlолла дlадовдиджадара тlаьхьожаш иштта лоаттабу институто?

— Из оаха атта ду. Гой хьона, Краснодарерча экспериментальни базал совгlа тха института системана юкъейоагlа мехка тайп-тайпарча районашка дола дукха опытни учрежденеш: Молдаве, Сибарегlа, Къилбеседа Кавказе (Армавирске опытни станци), Казахстане. Тха бlарча бригадаш къаьст-къаьста нахи тха заданега гlа е моттигерча учреждениешта организацеш хьехарагlа энарача моттиганка ух. Цул совгlа дукха информаци ух тхоца тха культураш кхерди оссоли... йолаш пайда эцаш йолча совхозашкара колхозашкара.

Гидуаргаш аьхха... вухе культура хилараx совгlа кхыча гlулакхашта а хилдаш ярийбалаш хиннай. Институте хезар сона цу культурах кхы а массехк тайпара пайда боалаш хилар. Генарий лаьттах медикаша пайда эц дегапхьаьница хулча лаларашта дуьхьал.

— Теркадел Iа, — аьлар Виктор Максимовича цу хьакъехьа ше дувцаш, — кхерза генараш наха мел дукха деза. Къаьстта а къабеннача наха. Хоза лета дац из. Белгалдаьннад, кхачашта генарий лаьтта а генараш а дуаш болча адамашта юкъе склероз хьисапера лазар долаш нагахь саг хулаш ца хилар. Халахет, цу башха-дикача культурах бола беррига пайда хlама боккъонца кхетабаь ца хилар. Тхо чlоагlа раьза дац кхачан промышленностя болхлошта. Генарий лаьтта дохкарали цунах пайда эцарали совгlа кхы хlаха пар деш хlама дац. Генарий тlоараш теха кондитерски доараш хьаде а иштта къаьстта йолаш кийчъе а вlашlехьдарг ма хий: Тайп-тайпарча витаминашца дlаве а мегаргйолаш я генарий тlоараш. Доккха гlулакх ду Iа, нагахьа сашна из шоай кхачан промышленностя, унахцlено леларна, просвещени болхлошта дlадуше.

Гидуаргаш совгlа, лаьттай культураш тохкача институте болх бу лаьтта доал лен, кунжут, клещевина, лодыс, соя кхараш санна йола культураш тохкаш а. Вай хьалашта арахие кресла... Къаьстта... хlана аьхча буртилгел совгlа це кхы а дукха белоккаш йоакха моцц доагъар а тёх.

В. ЛАВРИНЕНКО.

СИЙЛАХЬ КОЛХОЗХО

Кхо шу хьалхагlа Шелковской районна «Коминтерн» яхача колхоза правлене яхь ветерана, къахьегама членашта «Сийлахь колхозхо» яха цlи елар. Цу алхаех цаl ва Георгий Игнатьевич Куценко.

Къаьенна воккха саг ше волташехьа Георгий Игнатьевичь хlанз а шийна могачох къахьег колхозе, юртбоахама техника лораю.

...Къеча казаке дезал хьичарча цхьана 1930 шера Новощедрински станице вlашагlъеллача йоккха йовлача юртбоахама артеле дlачубахар. Чуйнина керди вахар хьале волавелар казак. —

— Цу хана вррриташ я вай саг мара ца хиннача станиперча коммунисташа бlуболийтар са сайи низах, дог тешадир кхоане колхозашка хиларах, — яхаш дувц колхоза ветерана. — Хlаьта цу хана дог тийшар тахан вахаро бакъ а даь хьаеттадаьд.

Дукха шераш юрта боахама артела жа лелалеш даьхад колхозахочо Куценкос. Атта бола бацар цун къахьегама кулгашта тlабижар — колхоза жа Iулаш вlашагlдоккхари цар продуктивность даккхьяри.

Шераш дlаудар. Чlоагlдера артела боахам. Чlоагlдера цун экономика, йоккхагlа хуле ахчан доxойяш, нах дукхагlа тела бьдар колхозе хьийгача къих. Цунна цхьана дегlаухар вах а. Колхоза дикагlа вола жа лелалер а хиннача дlалаьттар Георгий Куценка, съа цига хьегарагl дукха Сийлен грамоташ теларца, Москве наха бутевка ялярца, ахчан премеш течарча белгалдаьхар.

Сийлахь - боккха Дей-мехкан тlом лаьттача шерашка топ бе а елла фашистски гlаьрахоех Даьхе дораш хиллал Куценко. Тlом освобождаьа... колхозе... жа а, цlаькха а же тlа болх бе вахар из. 1954 шера дена колхозе... хьаьда чо бола грозненски мериносаш кхезе вlаьжденнача хана, из атта боаца, бехктокхама болх колхоза дикагlйолча жа цун Георгий Куценко къахьегача кулгашта тlабижар.

Цхьаькха ди ца дохийташ эгр шу даькккхар цо Куцента дохье, Iохаараьчта Iувал дора, уж дорадеш хьалхедора, племенной фух дараш хьахержар. Iулаш кердадоахар, фуген продуктивностагех диллача грозненски фух дараш санна хургдолаш нийсдора...

Специалисташа аьча доархlамех колхоза жа-товарни фермерча бокхагlйолча жа Iуно Куценкос ше болх беш яьккхача хана колхоза хьалхлебаьб ворхl эзар Iаьхар, ехкъа эзар эипа костюм хьа тоъал кlаьда тха даьккхад. Балхозе болх беш даьккхача 35 шерах 30 дlаденнад цо жа лелалара.

Колхозерча къахьегамхара шийбеаш, жа лелалара йоккха опыт же тlа балха баьхкача дукххача кьоначча колхозхошта дlатийнаб Георгий Игнатьевичо. Цул шаккхе вай а иштта институт а доахка дипломированни зоотехникаш ба, карег цаl — ... Нагаслаlоль ... колай — колхоза жа товарни ферма заведующи ва.

Георгий Игнатьевичь — вайна магирхой волча каст-каста боагlаш хьаша ва. Царца ше къамаьл деча хана цо дувц, колхозаш тулла чlоагl ... иштта дувлай, вай мехка ленински кооперативни план чакх иштта яьккхай, сийлахь - боккхача баьчча наскетиш иштта кхочашдаьд.

Колхоза кердача Устава проект ювцаш ше вайнача тlехьагlа колхозни къахьегама ветерана волбоахешта дувц, колхозаш мел чlоагlенаб, нах мел тоабеннаб, вай колхозни вахар мел хувцаденнад, тоаденнад.

Георгий Игнатьевич хlанз колхозе сий деш саг ва. Цун цlерах хьалтеха доал табличка: «Укхаза вах «Коминтерн» яхача юртбоахама артела сийлахь колхозхо». Колхозо дика пенси тел цунна, цун дезала еш йола еррига материальни йоакхо иштта дlатlийцай. Из ву цу хьаьнача саго колхоза дукхача шерашкем цlенеи къахьегарах сий деш.

Е. ФАРНИЕВА,
ИПСС Шелковской районна секретарь.

Хьалхе а Iан кийчо яьй

Наурски районна «Калиновский» яхача кинсаш лелачеча совхоза кулгалхоша боккха тержам тlоаххийт тlадагlача Iанна шоай хьайбашта дика кийчо яра.

— Iаьхан чуэцаллича хана, царгара йоаккха шура кlезиг ца хилийтара мел эшар деш да тхо,— йоах совхоза директор ... Шие хьайбашта хьеша тхона ... хьалхе кийчъяьча помещенешка хьежача. Хьаьда, кlир теха наlараш тоаь, хоаршта кхзгаш уха латтир ерриги помещенеш.

Дика новкъостал дир доалаш лелалераша совхоза механизаторашна. Цар тоайир помещенеш чу хий хьачудоатlа система, доахана доакъар хьачудойтаьшн шура юкхаш дlайоосалаш йоаш конвеер. Помещенешка Iай хийла ца хилийтара хlана тхоаш тоаден ба совхоза хьайбаш лелалераш. Укх тоаль хьайча Iа яоакъа хургдац цу чу лаьтта доахане.

Совхоза хьайбашта хlаналехь Iаалаьнаd 312 тонн доакъар.

Укх шера аха кlезига йолчиш йаьаш хинналолланехьа, йо из совхоза ахаш лелалераша кхеаь хьажаlаш. Цудухьа 912 тонн дика силос кийчъе вlаштlехадьар совхоза механизаторий.

Хlаьахача шерашна кийчъаь йол, ше хьаккхача аргlаш я дейа юкар. Хlаьта Iойн бlаьстан юхьаи гаьза ухача фермашка тоттала гlолла из хьетlа кхол дар. Цудухьа укх шера Iай хьайбаш латтаргдолча помещенешта юхе морт а аь дlаттоаьлаь аьла аргlаш.

Укх Iай болх ба Наьклусьа ухкаха Iанарца доакъар кийчлу цех. Чах яьккха кег концентраташ а етташ хьайбашта доаттае йолаш хулийтаргъя цу гlулакхо. Цул совгlа ферме моаха кийчбе а йолаш ба хьайбаш лелалераш.

Социалистически лахье а баьница ... болх бе ба фермера доарьерш. Иштта Войлахьаева Заманес ... группера йоахаx хlара Iаттагара юкъера лаьрхlача 1913 килограмм шура я яьккха. хlанзле тlехьхоачашъяьй квартала план. Цу тайпара, кхаь квартала план тlехьхоачаш а еш, хlара Iаттагара дlаналехьа 1769 килограмм шура яьккхай Тагирова Маржана а.

Доалангара шура яккхара квартальни план кхоачашъяьчоа хlаранена 30 сом ахчан преми хьожаьй, хlаьта хlара квартале социалистически лахье котало яьккхача доарнана премел совгlа къараа мара тела цlе вымпел а лу. Цудухьа хьекха болх бу фермерча доаркаша.

Ферме массанена гучча хьалтехад коллективо В. И. Ленин ваь бlаь шу дизара сийна тlайийца социалистически декхараш. Цига йола хlара доаркъа ший доалангара денна йоаккха шура хьахьокхаш йола график а.

Болх баьнавчул тlехьагlа дика салаlа моттиг я доаркашта. Ферма Цlеча уголке массе хана керда газеташ, журналаш хул. Йолаш я радиоприемник, кхыдараш.

Хlанз сийдола юбилейни грамоташи медальни яхара къовсам лоттабеш я ферма коллектив.

М. ХАМАТХАНОВ.

КАЗАХСТАНСКИ АСБЕСТ

Малхбузен - Казахстански комплексни геологоразведочни экспедице лаьттан чена тохкараша гучаьккхай Къулбашин Мугоджарашкара асбест — химически промышленностя бола шаьлера бедал — йоалла йоккха моттиг. Бутетысайски моттигера асбесто кьисса чlоагlехa кислотана дуьхьалъоттаьлуаш ба. Минерал лаьттан тlехьеи тlа хьоттlаьжачча ц, цудухьа открыти хьисапе хьабоаккх из.

СУРТА ТlА: ер я из, казахстански асбест, — йоах партегеолога Тимофеева Валентинас.

Д. Карачуна сурт.
ТАСС фотохроника.

ХЬАСТ, ЦУН БАШХАЛОНАШ

даьа царех цхьадараша хьалха хиннача эксплуататорски классех цхьадола дакъа цига юхедисара. Социалистически кхы кхетам балара процесс тайп-тайпарча боларе хьокхиенный царех. Цу долача хlамашца кхетаде дезаш да, масала, 1956 шера Венгре а дукха ха йоацаш Чехословакье а хиннараш санна йола яра политически кризисаш йолча хана идеологически, классови къовсам ирбалар.

Иштта теркалде дезаш да дегlаахара боарам лоха болаш, кагийпролетариаташха нах кlезигагlен буржуазни прослойка дукха а дукхагlен йолаш дола дукха мехкаш социализма наькъ тlа даьнна хилар. Из прослойка дика кхача ба ревизионистски националистически кхетам балара.

Ревизионизм социальни меттал идейни оалаш я долаш я. Аьттехьарча ревизионизмана цу тайпара оалаш да политически, философски, социологически, экономически, кхыча концепцей хьисапера буржуазни идеологи, «Аьрдехьарча» ревизионизма идейни хьасташ — марксизма-ленинизма кхы уввттадар, хетарий тlехьаьна эклектичность, анархизма элементаш, кагийбуржуазни социализми троцкизмах идеяш.

Цхьаьнне мара диццайита мегаргдац тlаназарча ревизионизма гносеологически методологически оалаш а. Общество дегlаахара къаьст-къаьста оагlонаш белалоцаши къестаярах, релятивизмах, общественни вахара чоалхалена, вlаши дуьхьала йолча процессашта анализ еча хана диалектико - материалистически метод лелае ца харах е ца лараx летт уж, уж оалаш. Шоай хана В. И. Ленина белгалдаьхад, ревизионисташа диалектикана меттел эклектикеи софистикеи лелаеш хилар я хlаьта практически — политически маlаьна дизлача гlулакх буржуазена Iунал дарга доаьн хилар а.

Цу тlехьарчо хьал я лоаш, пайда а эц мелла а марксизма-ленинизмана, революционни теорена социализм хьалхара революционни теорена практикаца, заlхъаьшта социальни къамани кортамукъале ялар духьа лоаттабеча къовсама юкъарча паьхьа тlера дlаластарах. Дулчо, ревизионизм хьагучаьккхар, марксистско-ленински хьехама цlенал баьхьи долаш къовсам лоаттабар — империализмана духьала юкъа лоаттабеча къовсама лоархlамегlара керттера дакъа, беррига дуне халкъашта юкъера коммунистически болхлойн болам тогоме дегlаахара хилвза даргдоаца хьал.

Империализмана духьалара, дерриги революционни низаш монополистех цар правительствашта духьала лоаттабеча практически къовсаме кхетаяра тенденци хана къаьгагlа йола белгалъ. Ревизионистий оппортунистий оагlонгахьара цу тенденцена еча духьалена болхлой болама зе ду хьара элементаш а, из «консерватизма резерв» я, «политически инертни ниа» ба аьнн хьа я кхайкаьь.

Демократически боламера компартей лоархlам кlезигбе гlерт ревизионисташ. Кердача тайпарча «революционни партей лоархlам харибу маопэзуновски толамах болча «аьрдехьарча» ревизионисташа а. Дуцеи халкъашта юкъерча болхлой классига хьалхле а йолаш кортамукъалие яккхара мессi Iотеlаю цар. из аьрхоштга, къамий-кортамукъален болама дуьхьал я уттаеш. Классовa къовсама объективни законаш юхамаччаьа я доахаш. экспортагlа «революци ара» авантюристически концепци капиталистически меттиг болхлой класса вахйолла гlерт уж.

Партийноста шийн дараш — демократически централизма принцип дlаяхккхара тlаберзабаь никъ лелабу ревизионисташа. Цу хана юхамаччахьа яьккха ювцаш йола демократи централизмана духьал уттаю, хlаьта партейна дисциплинана а устави программни дlаделхараш кхоачашдара хьалхарча белиттоxама я меттел дlаьхттаю фракционни дlеечал, идейни цхьадаьл, организационни хоадамбоаларш.

Марксизмана юкъа цхьаккха тlама дахаш бац партена юкъе ерзача команд-административни оттаар духьа централизм демократех дlахьесхераш я. Цу тайпарча хьакъо сектантствага, парте кулгал цун члешаш болча дукхача нахах я ерригача болхлой классах а дlакъоастадаьда, партех цхьаь юстаръянза организаца ярта вуг.

Ревизионистий оамал я аьхха къамий башхалонаш, цар шоай тайпара гlулакхаш белгалдехарц социализм хьалхара юкъера закономерносташ теради ца яр. Аьттехьарчар кхайкераш «къамане», «гуманни», «демократически» социализма тайп-тайпара псевдомоделаш я. Цу тайпарча «моделех» да ленинизм аьхха къамий хьехам хетийта гlертар я. Цунна тlехьа къайкабу цхьа «кхоалагlа никъ», керда вахар хьалдара даькъера КПСС-ей советски халкъей дерригдунеи-исторически опыт лоархlаме хилар харцдела. Аьттехьарчарел тlехьабисац «аьрдехьарбоаш» а. Маоисташа, масала, йоаь тlема-бюрократически режим эттаяра, Китайра боккъонна дола революционни низаш дохадара, цар юкъеньяккха «культурни революци» «Парижски Коммунал а Октябрьски революцел а тlехьаьнай».

Ревизионисташа болхлой болам бохк къовсама формаш хьахаржарца, цхьан сагlорахьара, диалектически боаца никъ лелабарца а, «Аьрдехьарчар» бакъбераш, масала, машар тlехь йоаца, герза пизаца лелаю къовсама формаш я. нагахьа саццa уж кхычеттел боккъонца тlалаттача хьала духьал яле а. Алхха легальни, парламентски къовсама формаш бакъбера тенденци гойт цхьайолча компартешта юкъерча аьттехьарча элементашна.

Цу хана ревизионисташа кхы мел дахьанчул кlезигагlа уйла ю пролетариата интернациональни декхаре, спекуляци лелаю бахача наьха белгаларча даьа-къамашцарте безамахи харц уйлаеха пайда а эцаш. Масала, укх тlехьарча шерашка цхьадолча мехкашкарча ревизионистска элементаша «классови нейтральноста» идеяш болхлой болама юкъеиьхар, национализм миааръяккхар духьа акъа саиие дукхаал а пайда нlеб «къамани цхьоагlо» яхача харц лозунгах.

Коммунистически болхлойн партей дунен халкъашта юкъерча Совещане хаиахьа лаьрхlад уж гlулакхаш, из цlаькха а увла тlаерзаяй хlара коммунистически болхлойн парте къамани интернациональни бехктокхам вlашагlкъаьста ца хилара.

Цу тайпара цхьоагlо теркал ца яр — ревизионистий белгалагlа бола оамал. Марксизм-ленинизм хувцаргра дlаболабеначча цар дlаккоче классови къовсама пролетарски фронт, империализмах дlаьккхет уж. Хlанзара керттера революционни тоатолаш вlашагlкъаьстаяр объективно гlадерзадаь долча цар гlулакхаша, нах кетабеш, е цхьа хьоlош йолча путчизмона, е пассивни реформизмаца «легализмаца» уж тlаберзабеш йолча цар политика реакци чlоагlъю.

Доалче, ревизионизм — коммунистически болхлойн болама духьал латта кхераме мостагlа. Цхьабакъда, цо мел леладераш, эстре чарх тlехьашкахьа юхаккостае, дунейна хула революционни эргаюнаш юхаеоцае гlерташ империалистически реакце хьега къа а санна, юьагlдусаргдолаш да. Марксистско-ленински партешна, буржуазин насолиге а хlаьта иштта аьттехьарея «аьрдехьарея» юхабувлараш а, къахетам боашаш хьагуча а боахаш яхха йаь хьу империализмана духьала, машар, демократи, къамий лоlам, социализм баьхьан долаш лоаттабеча къовсама байрахх.

(АПН).

Дозанал дехьара

ЧIОАГIАЧА МАШАРА ПРОГРАММА

ВАРШАВА, 23 сентябрь. (ТАСС). Машара гIуллакха юкъе дацца лоархIаме дакъа лерхI «Глос працы» яхача газета ООН Генеральни Ассамблея сесси хьоьжаргйолаш СССР кхьача мехкашнаоча гIулакхий министра А. А. Громыкос юкъе йоалаьча «Дуне ерригача ццачахьалхенашка дергдолча кхайкрален» «Химически бактериологически (биологически) герзи разработка ю, из хьадар, цун запасаш Iоаяр ца магийтара а из дIадаккхара а конвенцен» проектех.

Советски правительства хадданза хьалхло лелаю, яхаш, нацу газета, кестталашка дерригача прогрессивни адамаша вай 100 шу дизар лездергйолеш В. И. Ленина оттаьйча а цо кхайкаьйча а принципиальни политикацо.

БЕРЛИН, 23 сентябрь. (ТАСС). ООН Генеральни Ассамблея 24 сесси болх боашхаш. «Нойес Дойчланд» белгалйоакх СССР кхьача мехкашнарча гIулакхий министра А. А. Громыкос дашо къамаьла конструктивни характер.

А. А. Громыкой машар Iалашбарах йола предложени юкъин. «Юнге вельт» яхача газета белгалйоакх ФРГ дегIайоагIача хулаш йолча кхерамерча тенденцешта яхьча правительствай торкаш цIаьхха а цIаьхха а Советски правительства тIабоцийташ йола моттиг.

УЛАН-БАТОР, 23 сентябрь. (ТАСС). Халкъашта юкъере машар, хIара халкъа бокъо лерхIар Советски Союзеи социалистически содружества къыча мехкийн ерахьарча политике керттера хиннад массаза а, йоаз уланбаторски радиос, ООН Генеральни Ассамблея сессе А. А. Громыкос дар къамаьл доашхаш.

ГАВАНА, 23 сентябрь. (ТАСС). «Гранма» яхача газета арабаьккхаб Нью-Йоркера Пренса Латина яхача агентства бар хоам, цу тIа дуна ООН Генеральни Ассамблея XXIV сесси СССР къыча мехкашнарча гIулакхий министра А. А. Громыкос дар къамаьл. Газета кхьеста белгалдоах вьетнамски халкъа цо турпала къовсам лоаттабара Советски Союзо лен дола новкъостал дуща дешаш.

А. А. Громыкос белгалдоаккхар, яхаш нацу газета, США долаш долчуша тарлуш яц, вагатьа свена ах миллион хулеча ший эскари Вьетнаме лу ца деннар Парижерчи переговорашка дилургхилийта дот доахе, хьийна.

АММАН, 23 сентябрь. (ТАСС). «Ад-Дустур» яхача газета арабаьккхаб ООН Генеральни Ассамблея сесси СССР кхьча мехкашнарча гIулакхий министра дар къамаьла къоламаш. «Советски министра хара йар Гартарча Малхбоалера Израила политика, — яхаш белгалдоах газета, — цу районерча еррига пачхьалкхений хьаштий лоархIаш а беиполитически кьоастамаза яргьиц кол зис хьар цо».

Китаера событеш

Доазол дехьарча наблюдателашта Китаера хоам бу, нехна чура поли[illegible]ски наькъа духьал болча дукха нахе духьалара репрессеш совнаш яц, яхаш.

Тайп-тайпарча провинцешка доннаш хилавах, тIема диктатура кердача органашка — «культурни революци» оханаш йола хIанза хиначахана хьаьна «ревкомашца» ши-ши клинши ессаьнгчара лоаттабеча къовсамах йола сведенеш ю. Герз юкъе доаккхаш доннаш хилар Шаньси, Хэбэй, Шаньси яхача а кхыча а провинцешка. ХIанзарча режимана духьал бараш тоIабара тIаьхьийта йоккхий эскара соединенеш хиннай, яхаш йола сведенеш кхьчий кепаесоозита. Белгалдеккха доагIаш да китайски газеташа, къьсттта аьлча «Жэньминь жибао» яхача газета, «политически моастагIашцара» къовсам лактбеча хьалехаш хилар. Эгара хьадха къьаьа партийни кадраш цу «моастагIех» а лерхIаш. «Эсламе литература» дераштех доарждеразтех репрессеш таIзараш ле деза, яхаш дуцу кепайоазош тIа.

«Жэньминь жибаос» провинцеальни газеташех тIаьхех «анархизма», «фракционизма», «группировщина», промышленни предприятешка саботаж яра духьал къовсам лоаттабира. Масала, укх деношка «Жэньминь жибао» Сианерча корреспондента тIа хоам бир. «Дунфан хун» яхача шахте «организованность дисциплинен меттаоттаяра» эскара подразделенеш яхийта хилара.

Укх тIеххьарча хана Малхбоалерчен Къулбетьерчен Китаера бовла ца яьпаракша деча тешадех. доазал дехьарча агентствай корреспондентаща хоам бу, цу районашка машинов[illegible] хинай, яхаш. Чжэцзян яхача провинце гIолла чакхьоала Шанхай — Ханчжоу, Шанхай — Кантон яха поездаш дукхаза сецабой укх тIеххьарча хана цига диверсеш хулаш хилара. Хоаш малий, цу провинце «культурни революци» ена хана хIанзарча политически наькъа духьал бараштех эскара Iаьдалаш юкъе кхьза доаш хиина хилар.

Шоашта духьал бараш кхерабара, цар еш йола духьале йохаяра «ревкомашка» йоккхийча городашка духкхача наха хьокхама судаш ю. Духа ха йоаш ацие ше судаш хилар Пекине ильни стадионе. 17 сага вен дукхазача хана тубажен суд Iаьдали духьалара уйлаш йолча нахо ийтта судаш йир Кантоне, Ухане, Шанхае, Тайюане.

Шийна торкаш тIаозам да бокьмаддар хьача тоьалча хана дену покисски пропаганда империализмаца цун агрессивни политикица духьал тьосие ца лоаттабеш хилар. ХIанз цул ерригра средствааш Советски Союза, кхьча социалистически мехкашта, коммунистически болхлой болалла духьала яьха я. Къьастта чIоагIа гIерт из Москве хиннача коммунистически болхлой партей дуне хааьхьета хьалча Совещание империализмана духьаларча хьовсаме ахьоагIон кхотадалара чIоагIдара тIаергаваьча решенеех. «Жэньминь жибао» гуччаха тIаьхех расколнически провекюски группировкаш лоскоски Совещание решенешта духьал вах ца хеташ къовсам лоаттабора. Из де лерхIаш раскольникий иIерах Пекине арадоах тайп-тайпарчо меттала антисоветски литература, цуна пайда айбу буржуазни пропаганда ше социалистически мехкаштех коммунистически боламаш духьал лоаттабеча къовсаме.

(ТАСС).

ОБЩЕСТВЕННИ ПОРЯДОК ЛОРАЕШ

Заводской районе дукха бе ОВД берий цIен инспектораштхьамаре новкъостал деш бола дайн нанайн. Массеи шу да Шимаева Полинаси, Родак Александраси шераргIа лелеча кхуш болгIачарна кхетеш, белара юкъе дакъа лоаца.

Итташ бе цар нийсача новкъе баьла кагирхой.

СУРТА ТIА: берий цIен совета членаш (аьрдехьара аьттехьа) Н. Поляновa, Р. Патицкая, А. Рондик, П. Шиянова берий безнадзорноста профилактика план йоашаш ба.

Г. Горсинов сурт.

Зуламхо дIавахийтанзар

Масса йоагIаш латтача мотоцикла тIа милице форма тIамха саг бIарга а нийна цуна духьал айкхаь кхаьсаг.

— КIаьнк машина кIалвахаш! кIаьен... Машина соцаннар шофер,— ала ккийра кхалесага.

Цо дийтача шIаьала, цо аьла кулг оамадахи кхийтар милициер цIаьа хатар хинналга.

Мотоцикл соьна ця ь хьатIденача кхалсагага хьаттар дир аькхьа шадаора инспектора Таталаев Хьамзата:

— МашагIна вагIержа яхь машин.

Из происшествие хулаш цига хинначо наха лоаваьча кIаьнкага хьожаш за йоагIарах машина номер зийна хиннаддар. Цхьабакъда машина ГАЗ-51 хиьрахи, гата тIатеха хилари, из малагIех новкъа яхайи дIаьайдар цар милицера. Зуламхо дIа ца вахийта уж дахнеш кхоачамболаш яр Хьамзата.

...Сержен-Юртарча юрта Совета юхе гIолла чакхйоалача переулкара ара а яьнна Шалара Ведана йоадча трасса тIа яьлар гата тIатеха ГАЗ-51.

— Ер хила еза-кх ни, — хаьна дагадехар Хьамзата. Коляска чу ваьгIача милиционерага Берсанукаев Ильясага чIоагIа вагIахь а аьнна мотоцикал машина тIехь дIавахийтар инспектора Таталаева.

Милице мотоцикл шийна тIехьа йоагIаргъ хайначa зуламхочо кхы а массагIа лаьхар машина, транспортан гIашлойн движени кхераме а хулийташ. Машина сецае аьнна оцна предупредительни сигнал а тервал яцар водителa.

ТIаккха машинo хьалха а баьнна цуьна духьала дIаьта ваьрдIар наькьа цадаора инспекторен милиционерен. Цхьабакъда цхьа сахьат даханзар машина юкъе гIолла тIехьаккхаш наькъа тIа латта мотоцикл йохае.

Сержен-Юрта йистте кхаччалла машина тIехьа а вала дIаьхха а цул хьалха вала велар Хьамзат. Лаккхача шуpo тIа, тола трахча галика тIехьаьхийра Хьамзати Ильяси. Шаьшка сигнал елча а машина сецае тигадаш шофера. ТIаккха хьал а яьккха машинэ хьалхарча аьтта вагIарахьарча скачa тепча етта воллавенни Берсанукаев. КIезиг-дукха лаьи бетча вагIорахьа дIачуеккхай машин. Хамера она а-ха дIаьхха йиш йоацаш сецай.

Машина чу баьгIараш хинабар Грозненски Горплодоовощторга балхае Костоев Хьаж-Мурди машина шофер Спиридонов Дмитрийи.

Корта йохабу малараш майина, вехача шин саго барт бaь хиннабар хулаш машина лехха. Сержен-Юрта дIалхачьлехьа 14 шу кхьнача кIаьнка Исмаилов Iаьйийна машина тIатохар. Костоеи Хьаж-Мурд хиннав.

Шаккъе зуламхо бехктокхамо [illegible].

Уж тайпа моттигаш дуккхаза нийсденнай Таталаевчи Берсанукаевчи, цхьабакъда цIаккха зуламхо дIаьахийтaвац хьнар, денал, майрал лелча шин коммуниста. Зуламхошлех малараш нехараш шелвашта къовсам лоаттабеш дукха кхагIдаьнийдарна. Къьастта къовсам лоаттабу цар наькъа а шоай а вахар кхерамерча хьала тIа уттадеча малараш молача шофераща.

Милице болх нел бехктокхамо ба кхета а деш из лоттIа лелабарах чIоагIа сий ду Хьамзата милице райотдела белхлоша а бахача наха а. Милице болх тIехдика лелаборах райотдела кулгалхоша, партийни советски организацеша хулийнаса сенгIаташ толаш хоаставаьо милице старшина Таталаев Хьамзат. ХIаьта Берсанукаев Ильяса «Милице отличник» яха сийлен цIи ениай.

Р. ИРИСХАНОВ,
Шела РОВД начальника политико-кхетама белха заместитель.

Польски халкъа Республика. Гьмерча Парижски Коммуна кIерагIча немаш деча верфе Советски Союза лаьрхIа хьалдь «Захарнятье» яха цир кхухьа нена торжественно хи чу Iочухецаш [illegible].

ЦАФ — ТАСС сурт.

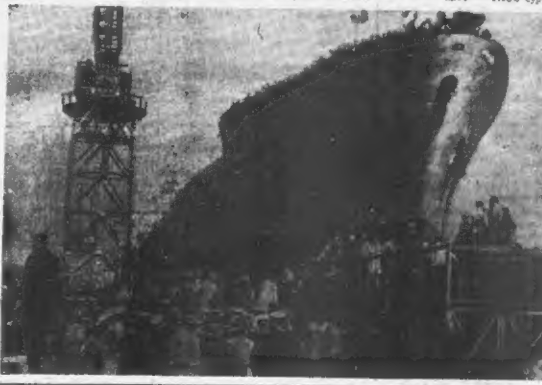

«МОЗАМБИК КОТЪЯРГЬЯ»

25 СЕНТЯБРЬ МОЗАМБИКА КЪОВСАМ ЛОАТТАБЕЧА ХАЛКЪАЦА ДУНЕН ХАЛКЪИЙ БАРТ-ЦХЬОАГIО ХИЛАРА ДИ ДА

Мозамбика историе чухь цIаккха а дицлургдац 25 сентябрь. Цу дийнахь, пхи шу хьалха, Мозамбик мукъаяккхара къовсама Фронта Центральни Комитета (ФРЕЛИМО) исторически засадание эгара хьалха оттадир «Шийлоlаме дилар е веларi». «Мозамбик котъяргьеi» яха лозунг, португальски колонизаторийта духьалара Мозамбика халкъа герзаца къовсам болабелар.

КIезигчунгара дIаболабелар кортамукъал бахьан къовсамлоаттабераш: пхи шу хьалха духьал 250 мара воаццача герзаца кийчаенначa партизано 50 эзар португальски каратель юкъе волча колониальни эскарца эгара хьалхара тIом бир Кабу-Делгадун Ньясси яхача провинцей хьунашка ФРЕЛИМО хадданза йолча партизански отрядашта юкъе дика Iомаваьи герзаца кийчвеннех 10 эзар гаргга саг ва. хар тIаьхьожам лоаттабу Мозамбика территоре кхоалагIа декъа гаргга йолча моттигa.

Кхетадеш мадкь португальски колониальни низ-Iоткъама духьаларчa къовсама исторе цу дийнахь доладенна ца Iеш, кхы а хьалхагIа доладенна хилар. Цхьабакъда дукха ха дIаяхар цу къовсаме холуш йола коталонаш ца йоахаш, хIана аьлча португальски колонизаторашта НАТО гIоллаоча США керте а латташ болча цар союзникашта чугар шоай хьаштаьа тIехь Мозамбика къаьст-къаьстача кагийча националистически организацешта юкъе барт ца хилар пайда ца. 1962 шера июна бетта Мозамбика бокъоша йола патриотий тIема организаци — ФРЕЛИМО кIошагIтехачу тIехьагIа дера дIайолалланзар къовсама керда этап. Фронта цу сахьта шийн керттера дикар а дахь дIаоттадир дукха бала тенна шийн дахье португальски колонизаторий низ-Iоткъамах мукъавалхар.

Португальски Iаьдал тоа, буржуазни пресса бакъ ца дича кIаьзна ФРЕЛИМО йоаккхий, герзаца дика кийчъяь, шийна танарча герзаце Iалашъяь эскара подразделенеш йолаш хилар. ФРЕЛИМО вагIонгахьа йола нах ба хIанз мехка массе а мIлиге, керттерча городагара Лоренсу-Маркишагара дена эгара гаьнагIа укхача районашка кхаччалца. хIаьта Мозамбика кьилбаседера йоккха шин провинци — Кабу-Делгадун Ньясси фактически ФРЕЛИМО отрядашта тIаьхьожам лоаттабеш я. Цу районашкара шоай чIоагIъаь тIема посташ дIадеча лоархIабеш карателаш, цар партизанашта тIом бу духьала сигалара, дукха бомбаша етташ, напалмаца дийна мел дар доага а деш.

Мозамбика халкъо ФРЕЛИМО хьалхле а лелаеш лоаттабу къовсам дегаран ди массача доал шерлуш ба. Партизанаш укх гергарча дена шоай кхоалагIча фронте — Тете яхача провинце цо йола тIема операцеш чIоагIагIа а хIаьта кхитта Ньясси, Кабу-Делгадуи яхача провинцешкара мехка кеттерчарех йолча цхьан провинце — Замбезе яхача а лерхI.

ТIом латтача районашка а хIаьта кхитта фактически ФРЕЛИМО тIаьхьожам лоаттабеш йолча территорешi тIа а партизаний кулгалхоша йоккха терко ю хьалхо ше доал дергдола органаш яхара. Фронта тIаьхьожам латтача районашка бахача наха дIаьамехьа а холу халкъа Iаьдалгара шоашка кхьача хьадара дикаш: кердача лерда тIа вIашагIтоалаш я юртбоахама производство, юлаш я ахархоша вIаши новкъостал дара кооперативни объединеней сеть. дукхагIа хул шекьашцара школаш деша ца эзо дIадаккхара пункташ, медицински пунктай сеть хьаара наькъаца тоалу бахача нахо йош доле медицински гIулахх.

НАТО гIоалара США керте латтача шийн союзникашка хьал а доацаш. Португале фашистски режимо шийна могар ду патриоташа кортмукъал эккхара тIехьа лоаттабу къовсам дIабаржара новкъарло е гIерташ. Колонизаторша оакхараша сапна иза бу маьрша бахача наха. Фронта штаб-квартира йолча шийн лоIамерча Танзане а низ беш йолча ПИДЕ яхача португальски охранках пайда а айбу ду гIулакха. Хоаш маларо, укх шера февраль бетта Танзане столице — Дар-эс-Саламе тийнача баллах вийр ФРЕЛИМО президент Эдуардо Мондлане.

Цхьабакъда Мозамбика халкъ ше лоаттабеча къовсаме цхьа лац. Цуннгахь да Африка шийн лоIаме мел доаца мехкаш, дерригача дуней прогрессивни адамаш. Фронт хадданза а массе вагIорахьара а материальни моральни хьаллоаш Советски Союзе социалистически лагера кхьача мехкашен.

«Вайна дукха хIанз дагадоагIа, — [illegible] ФРЕЛИМО штаб-квартира юбилейни заявлене тIа, — враз а враз ца хилар а, котало а эшар а, цхьабакъда вайна дицлургдоаца керттерадар хургда вай халкъ дуккхача ноалалий хана Iуваш латт къиза португальски режим дIаьаккхта котдолара».

В. ИВАНОВ,
ТАСС корреспондент.

ФРГ хоржамаш хула ха тIанхоачаш

Массаза хулаш махаллара, дикторa, телевизиони керда хоамаш а дияша, зрителий сайре дика бийцар Цхьабакъда дика хилара гаьна хиннaар сайре. Телевизорий экранаш тIа цIаьхха гучаьлар национал-демократически парте (НДП) фюрера Адольфа фон Таддена бочa ледаь юкь. Цо Малхбузен Германе гражданешта юкъар хоржамашта хьалха шийн парте оттаяь программа. НДП-ах тIехьа кхаж тассара тIа а хьехар.

Бокхьалдар аьлча, цу фактмассанен а дикагIа хьальокх боккха пачхьалкхенна мел кIоарча чуеннай неонацизм. Неофашистски у чехка дIаларжеш лилара холуш бейгало ю хIанз Малхбузен Германе хоржамашта хьалхе дIаболабеннача къовсама. Кхаж тасса бокъо йолча 38,5 миллион болча ФРГ бахача наха 28 сентябре герда бундестаг (парламент) хоржаргьа.

Эгара йоккхагIа йолча партей пропагандистски машинаш шоай болча низаца бола беш я укх денашка. Хоржамашта хьалха политически деятелий выступленеш, хоржамий плакаташ, лозунгаш, воззванеш, тIаьхехамаш дукха кхеро хорта бIогора баькхаб Малхбузен Германе бахача наьха. Буржуазни газеташ чам болаш бул политически вIаши духьал болча наха юкъе латта къовсам, хоржамашта хьалха болабеннача тIеща юкъе шоашкара хьогIа дакъе а доал. Цхьабакъда дукхагIа гаргаваха хоржамий программаши политически деятелаша хоржамашта хьалха деш дола къамаьлаши дайзача, тIаккха кхетаергда керттера партеш фактически аьлча лозунгаш цаIаш а долаш хоржамашка йолхаф хилар. Цхьа дIаммига мара башхало яц царна юкъе.

ХДС/ХСС яхача доккхача капитала парте ше де лерхIа милитаристско — реваншистски гIулакхаш дечкъалеш къайлаккхаьа хедаш лерхIаш. Цун байракхаш тIа хьалха а санна вадeь дахт Европе хIанз дола пачхьалкхен воазонаши Германски Демократически Республика йолаш хилара тIа ца эцар, ядерни герз дIа ца доар- жадарах долча договора кулг аьле ца тигар. Из эгара йоккхагIа йола доал ду парти тIехьа а сахдаь герз хьадаоан бундесвер атомни герзаца Iалашъеран. ХДС/ХСС партегара юха а канцлера посте вахийта кандидатала оттаваь хIанз боннски правительствана керте латта Кизингер.

Хьалха а санна хоржамашка христиански демократашта керттера къуьсаш я Германе социал-демократически парти (СДПГ). Цхьабакъда хIанз дIадахача шерашка хиннача лоархIаме эргальнар за [illegible] аккалаш а болаш правительственни коалицена юкъе дакъа йоашараш а болаш социал-демократаш хоржамашка болхаш хилар. 1966 шера СДПГ лидераша яьрхIар правительствана юкъе база, из дар бахьан доалаш ХДС/ХСС политика хIалак тулчара кIалхара а аьккхаь. Цар лерхIаьох, ХДС/ХСС-ла барта бахарах нарна пайда хиннаб за хиннача дукхагIа. СДПГ кулгалхоша из доаши дIадахача кхаь шера социал-демократаша дIаьехкар «правительствени белхтокхам» хьаьца могаргдолаш шоай хилар, яхаш.

Венна Аденауэр дуккхаза а кхайкар ФРГ бахача нахага СДПГ тIехьа кхаж ма тасса яхаш, хIана аьлча, социал-демократаш Iаьдала керте эгача «Германи хIалак кургьяр», йоахар цо. Бакъдар аьлча, из хоржамашкий кхербе а ХДС/ХСС гIехьабаха а дахь хIама кар. Цхьабакъда цхьа къьастта йола воздействи йир цо хоржархошта. ХIанз социал-демократашта хет цу «психологически барьерах» кIалхара болаш шоай ка яьлча цо. Хургдолча хоржамашта хьаьхокхаргда из нийтта лай.

ХIанзарча хоржамашта хьалхарча кампанена баьзе Iы цу мехка чура политика кхерaме аьтта вагIорахьа дегIухеш хилаьо. ФРГ исторе чухь эгара хьалха гучаьха бундестагах гIерта йолаш неонацистски парти — НДП. Цун керттера герз да демагоги, неонацизм, антикоммунизм. Хоржамашта хьалхарча шоай кампане гитлеровски фашисташта тIехьабараша пайда айбу шоаш лер Малхбузен Германе Iаьдало моттаIташ а гучахьа хьаллоашеш а хилара. Неонацисташка юха а бIаьхий шоаш хьаллоацараш корабаьб рурски промышленникий балкираш гIозарашта юкъе. Дуккхал цуна пашка доагIаш ца хоржамашта хьалхара кампани дIаяхьара фон Таддене партега 10 миллион сомий тIа марка кхачар.

НДП-ас ше ХДС/ХСС резервни къайлагIарен отряд хиларах тарра ше гучайоах тIа-тIа дукхаге. Гуччехьа вIашим деш гIулакхаш да цу партешта юкъе. ДоагIаш малий, христиански демократий неонацистий лидераш из факт юща безам боацаш хилар. ХIаьта цар дергдола гIулакхаш хьалхехьа а къоастадаь да. Цул совгIа меттo хьагуча а боах уж. Хоржамашта хьалхарча митинге городе Пассу канцлера Кизингера аьлар: «Вайна лезар — из низ ба». Сенна? Цу хаттара жоп лу фон Таддена: «Бокъонца йолча коталонга хьежа деза вай. Из котало гучаьлча тIема, политически, экономически сферашка кийча хила деза вай. МалагIча «коталонах» неофашисташта керте латтаьо дуцо кхетаде хала дац.

Чоалхаерчен халачек хьалашка шоай гIулакхаш лелае лезаш да реакле берригa цIера кал шоашта духьал берзабаь доли Малхбузен Германе демократически низаш. Демократически партеши организацеши хоржамешка йолх хоржамий наI йоаз союз — Германски коммунистически парти юкъейолаш йоаз «Демократически прогресса акцеш» (АДП) а болаш. Буржуазни пропаганда е вIалла ца а хьоахалеш дут АДП-ас хоржамашта хьалха деш дола гIулакхаш е уж толхаде гIеот.

Хоржамашта хьалхарча шийн къовсаме ФРГ гражданашта ДРП-ас дIайоазийт Бонна кхераме тIема - политически курс овлангара хуцарв тIаьхех цо, пачхьалкхен общественни демократически эргаккхар за цун лозунг. Неонацизма ерригача вагIонашта духьал хьадда къовсам лоаттабар шийн керттера гIулакх лерхI АДП-ас.

Бонн.

Ю. БОРИСОВ,
ТАСС корреспондент.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллех Грозне хулалуш моржаш а йолаш, делкъе ха хилладе йолча юкъагIа кIезиг-дукха догIа а делхаш, малхбузехьара гIаьххьача бораме мух а хьекхаш ха хила тарлу, фегара температура — республике гIолла 17—22, Грозне 20—22 градус йовхал йолаш. ДIахорча шин дени шин буси моржаш а йолаш, къилбаседа а ветташ, 26 августе юкъ-юкъе лаегIо догIа а делхаш. 27 августе лоадаме йовчаш а йолаш, кхьааьйолча моттигашка дохк а доаллаш, дайгIо мух а хьекхаш хила а фегара температура буйсанна 6—11, деношка 14—19 градус йовхал йолаш хила а тарлу.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ГАЗАХ ПАЙДА ИЙБЕРИЙ ТЕРКАМГА!

«ГРОЗГОРГАЗ» ТРЕСТО ДIАХОЙТ: Доагара меттел газах пайда ийбеча коммунальни предприятий, учреждений кулгалхошка, гражданашка кхашаш вьаш иIа йоагIара сезона шоай хаинальа кийчдара 1969 шера 15 октябре кхачалехьа дымоходийи вентиляционни каналийи технически хьал йола хьаш треста чуоагIата еннга.

Дымоходашки вентиляционни каналашки хьажа а хьож, уж тоа а ца шийн лоIамерча пожарни общества болхлоша.

Шийн хаинaьа хьачуяла ева аьтташ.

ЛадувгIа, хьажа

РАДИО:
25 сентябрь

6.30 — «Юрта Iуйре» (гIалгIай меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.30 — Передачай программа. 7.35— Москва. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — Илли оал Николай Сличенког. 8.45 — Колхозхой съезда наькъаоллаш (нохчий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — «Къона тIехье» (нохчий меттала). 16.20 — Юрта боахама къахьегамхошта дола концерт. 16.45 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.00 — Москва. 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Ашараш. 18.25 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.40 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

18.00 — Передачай программа. 18.05 — Дешархошта Максим Горькех дола кинодокументаш (нохчий меттала доакх). 18.30 — Телевизиони керхадараш (гIалгIай, эрсий меттала). 18.40 — Къахьегама ветеранаш. Новогрозненски мехкадьтта заводан фрезеровщик Чокиев. (нохчий меттала). 18.50 — Киножурнал. 19.00 — «Багреши хошраи». 19.25 — «Эсма об Аль-Тах» яха музыкальни фильм. 19.50 — Шин хаттарашта жоп лу оаха. Торговле министра Морлоев ду къамаьл. 20.10 — Шоаца, бераш. 20.30 — Дунен халкъашта юкъера обозрени (нохчий меттала). 20.35 — Кинохроника (гIалгIай меттала доакх). 20.55 — Передачай программа. 21.00 — Ленин ваь 100 шу дизарга. «Эскадра малхбузехьа дIайода» яха художественни фильм.

РАДИО:
25 сентябрь

6.30 — «Юрта Iуйре» (эрсий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.30 — Передачай программа. 7.35 — Москва. 8.15 — Лешиаи мехкъа газета обзор. 8.23 — Гуйран илли. 8.45— «Къона тIехье» (гIалгIай меттала). 9.00— Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — «Авангард» яха радиожурнал (эрсий меттала). 16.30 — Мишкино. 16.45 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 17.00 — Инструментальни ансамбле концерт. 17.30 — ДIахьача замах шедлеча нова гIулакхаца къовсам лоаттабе (нохчий меттала). 17.45 — Ленин ваь 100 шу дизарга. Ленин укхаза яьха а вехаи болх а баьб (нохчий меттала). 19.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 19.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 19.30 — Москва. 19.30 — «Болхлой вахар» яха радиогазета (нохчий меттала). 20.00 — Вагабов Абати. Малика илли доах. (нохчий меттала). 20.45 — Москва.

ДЕЗА НОВКЪОСТИЙ, ГАЗЕТА ДЕШАРАШ! ДIАДОЛАДЕННАД 1970 ШЕРА. „СЕРДАЛО" ГАЗЕТА ЯЗЛУЛГА

Газета язлу бусама ерригача отделенешка а промышленноста, транспорта, НIишлошъеча предприятешкарча, дешара заведенешкарча, колхозашкарча, совхозашкарча, учреждениешкарча, общественни организацешкарча кепаболазу доаржаеча «Союзпечать» общественни уполномоченнешка а гIолла.

ГАЗЕТА ЯЗДАЙТАРА МАХ:

1 шера — 3 сом 12 кепиги;

6 бетта — 1 сом 56 кепиги;

3 бетта — 78 кепиг;

Дицъ ма делаш! 1970 шера «Сердало» газета хаинаьа язде.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный. Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-96; редактора зам.—3-39-11; белхтохкама секретара—3-34-38; партийни вахарен, культуран, промышленностен отделий—3-42-30; Юрта боахамеи письмой отделий—3-42-28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный. ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект, 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ02332. Заказ № 4090.